

РІК LIII, Ч. 3

БЕРЕЗЕНЬ — 1996 — MARCH

No. 3, VOL. LIII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LIII

БЕРЕЗЕНЬ

Ч. 3

Виходить раз у місяць
видас

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

*Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку*

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англомовної частини — **Тамара Стадниченко**
Мовний редактор — **Роман Юревич**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Анна-Галія Горбач
Іванна Рожанковська

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор — **Наталія Дума**

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00
Для інших передплатників \$ 30.00
Поодиноке число \$ 3.00
В країнах поза межами США US \$ 40.00

OUR LIFE

VOL. LIII

MARCH

No. 3

Published monthly
by

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
*Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.*

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**
English Editor — **Tamara Stadnychenko**
Ukrainian Language consultant — **Roman Yurevych**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Business administrator: **Natalia Duma**

Annual subscription in the USA for UNWLA members . . . \$ 25.00
Annual subscription in the USA for other subscribers . . . \$ 30.00.
Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.
Single copy \$ 3.00

ЗМІСТ

Софія Майданська. Шевченко і музика	1
Людмила Герус. З історії української народної іграшки ..	5
Вітаємо Ульяну Старосольську Розстріляна Юність	9
Уляна Любович. Сорочка щасливої людини	9
Анна-Галія Горбач. З українського культурного калейдоскопу	11
Людмила Скирда. Трійця у монастирі "Святий Хрест" ..	12
Марта Богачевська-Хом'як. Союз Українок Америки. Друге чвертьстоліття	13
Антоніна Листопад. Стрітення.	14
Вісті з Централі.	15
Пам'яті Леонтини Гошовської	16
Our Life	
Taras Shevchenko. The three pathways	17
Anna Krawczuk. Summary of Community Assistance in the aftermath of the Chernobyl Disaster	18
Laurie Moody. The teaching of English in Ukraine: a Progress Report	20
DMZ. Robert's Rules of order need not apply	22
Luba Kos. Your will	23
Христя Навроцька. Наше харчування	21
Загальні збори Відділів	30
Дописи Округ і Відділів	26
Пожертви	31
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

*На обкладинці: Тарас Шевченко. Портрет Маєвської. По-
лото, олія. 1843.*

*On the cover: Taras Shevchenko. Portrait of Mayevska. Oil on
canvas. 1843.*

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омеляна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchchuk**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Факс (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate,
London W24HG, England

АВСТРАЛІЯ: Postup Ukrainian Cooperative Trading Society Limited,
928 Mount Alexander Rd., Essendon, 3040, Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National
Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

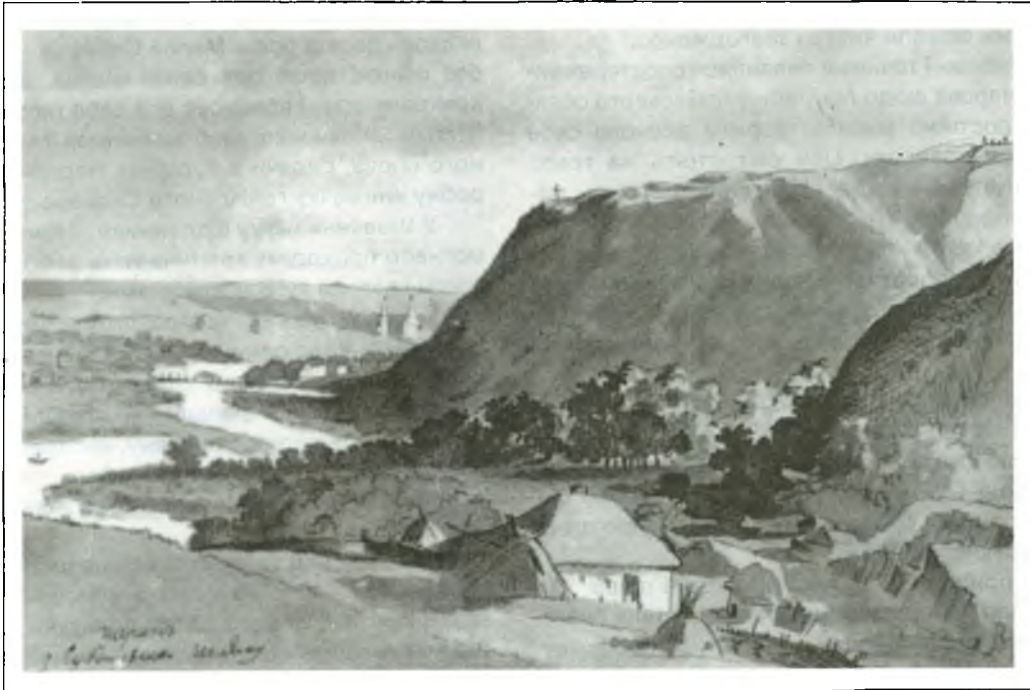
Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1996 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

ШЕВЧЕНКО І МУЗИКА

Тарас Шевченко. Чигирин з суботівського шляху. Аквареля, 1845.
Taras Shevchenko. Chyhyryn from the Subotiv Road. Warecolor. 1845.

В одному з листів до редакції "Народного читення" Т. Шевченко пише: "Історія мого життя складає частину історії моєї батьківщини". Справді, Т. Шевченко — це згусток, квінтесенція українського національного характеру, що впродовж віків вироблявся духовною енергією нашого народу.

Пісенна народна творчість була літописом нашої землі. Оцей, як часто говорять, співочий характер українця, став сутністю Шевченкового ества, своєрідною, надзвичайно тонкою субстанцією. Пісня з раннього сирітського дитинства стає тим внутрішнім баянсом, що в найскладніших ситуаціях урівноважує стан його зболілої, чутливої до кожного дотику, душі:

*Давно те діялось. Ще в школі,
Таки в учителя-дяка,
Гарненько вкраду п'ятака,
(Бо я було трохи не голе —
Таке убоге), та й куплю
Паперу аркуш і зроблю
Маленьку книжечку, — хрестами
І візерунками з квітками
Кругом листочки обведу
Та й списую Сковороду*

*Або "Три царі со дари".
Та сам собі у бур'яні,
Щоб не почув хто, не побачив.
Виспівую один та плачу.*

Та ще до школи п'яного дяка він мудрим споконвічним способом починає засвоювати історію рідного краю так, як засвоювали ще до нього десятки і сотні поколінь, — через розповіді старих.

*Спасибі, дідусю, що ти заховав
В голові столітній ту славу козачу:
Я її онукам тепер розказав...*

Народна філософія, етика, естетика, історія, природознавство закладені у відшліфовану, виточену форму пісні, думи, легенди, переказу, виховували смак дитини.

"Виспівую один та плачу" — пісня була для нього своєрідною медитацією, сутністю самозаглиблення і водночас — тонкою аріядною ниткою, що легко виводила його до людських сердець. Чи не найчастіше у спогадах про Т. Шевченка згадують його спів, його надзвичайно проникливий м'який тенор. Потреба його природи постійно звучати така орга-

нічна, що, позбавлений писати і малювати, він навіть у сні співає: "Я задрімав і на крилах чарівного Морфея (перелітав) в Орську фортецю і в якійсь татарській халупі найшов М. Лазаревського, Левицького і ще якихось земляків, що грали на скрипках і співали українських пісень. Я приєднав свій тенор до капелі, і ми співали чисто і злагоджено..."

Дуже цікавими і точними виявилися спостереження М. Костомарова щодо природи українського селянина, який постійно мусить творити довкола себе світ краси і духовності. Цей світ стоїть на трьох могутніх розгалужених деревах: пісенна творчість, малярство і філософія. "Як відомо, — пише М. Костомаров, — у малоруському селянському побуті маляр — явище часте. Малярство — одна із звичайних перших сходинок, на яку підіймається селянин, як тільки власна обдарованість виводить його із землеробської колії".

Щодо філософії — хто жив на Україні, той міг пересвідчитися, що у кожному селі неодмінно є свій любомудр. Це також давня традиція, закладена ще Г. Сковородою і тими безіменними спудеями, що, мандруючи слідами Діогена, дбали тільки про одне: щоб їм не заступали сонця.

З цього приводу М. Костомаров далі пише: "Відомо також, що малоросіянин, щойно він стане благочестивою людиною, одразу починає філософствувати, у нього релігійність веде не до тлумачення обрядів і деталей Богослужіння, як це буває у великоросів, а звертається або до пієтизму, або до розмірковувань і — в першому випадку — веде до поезії в житті, у другому — до бажання знати природу, людину, одним словом — до науки".

У Т. Шевченка ці два прагнення — до поезії і до пізнання природи та людини — геніально поєдналися.

Виходячи з цього, ми нагадуємо собі слова І. Франка про генія: "той процес творення, котрий при безіменних творах традиційних триває цілі століття і вимагає праці соток голів, у нього відбутися мусить в скороченні, являється сконцентрований".

Так, геній виховує сам себе. Навіть коли він безсистемно, внаслідок певних складних життєвих обставин, освоює велетенський обсяг наукового матеріалу, ясний природний розум відразу відділяє зерно від половини, не засмічуючи другорядним своєї пам'яті.

Брак систематичної освіти змушує Шевченка постійно працювати над собою. Тут він чимось нагадує Й.-С. Баха. У того також було міцне селянське начало (*das Bauerntum*), яке особливо яскраво виявилось в "Селянській кантаті". Бах був автодидактом, він також не отримав систематичного курсу спеціальної освіти й усвідомлення цього постійно переслідувало його, не даючи спокою нещадно самовимогливому естету.

Невтомна жадоба до знань не покидає обох впродовж усього життя. Ніколи не виїжджаючи з Німеччини, Бах завжди був у центрі подій тогочасного мистецького світу. Те ж саме можна було б сказати і про Шевченка, до якого доля була надто суворою, відмірявши для творчості і волі всього якихось десять років. Малий Себастьян Бах, співаючи без свічки, лише при світлі місяця, щоб навчитися контрапункту, переписує для себе твори геніального Шютца. Шевченко, щоб навчитися глибини поетичного слова, сидючи в бур'янах, переписував у саморобну книжечку геніального Сковороду.

У Шевченковому щоденнику, в його листах лямативом проходить трагічна тема забороненої творчості і велика туга за книжками.

У своїх судженнях про літературу і мистецтво Шевченко категоричний. Саме через те, що поет володіє надзвичайною здатністю вловлювати найтонші ультразвуки фальші й неправди, ми спостерігаємо його бурхливу, нищівну, експресивну реакцію на псевдокультуру, псевдомораль, псевдорелігію. Такою ж мірою він виявляє і своє захоплення істинною красою.

У студіях над творчістю Тараса Шевченка І. Франко звернув увагу на одну з головних естетичних засад поета: "Се його адорація штуки. Штука є для Шевченка чимсь божественним, вічним, чимсь таким, до чого треба приступати з побожним трепетом. Великі майстри штуки — поети, малярі та різьбярі є для нього предметом культу..."

Шевченко продовжує і розвиває, започатковану в добу українського барокко, а головню у філософській доктрині Г. Сковороди, ідею божественної сутності краси і любові, закладеної в кожній творчій праці.

Його не цікавлять догматичні, вихолощені ідеї російського православ'я, де за кожною твоєю посмішкою вбачають лукавого, де на першому пляні буква, а не зміст. Він протестує проти "п'яних кошлатих жерців — священиків" і з жахом оскверненої душі кам'яніє перед "огидними страховищами", які б мали означати ікони в церкві Святого Георгія у Нижньому Новгороді. "Де ж християнки? Де християни? — з обуренням вигукує він. — Де безплотна ідея добра і чистоти? Скоріше в кабаку, як у цих спотворених тваринних капищах" ("Щоденник", 27 вересня).

У свій труд він закладає біблійний зміст Бога — творця прекрасної живої природи, справедливо поділеної між усім суцям, він закладає євангельський зміст здорового духовного зерна, кинутого на благодатний ґрунт. "Без розумного осмислення краси, — пише поет до Залеського, — людина не побачить всемогутнього Бога... У кожній корисній справі необхідне захоплення, а воно, — пише далі Шевченко, — здобувається тільки глибоким розумінням краси, безконачности, симетрії і гармонії в природі. О, як би мені

хотілося тепер поговорити з тобою про космос...”

Неосяжна божественна тайна, закладена в діло рук мистця — поета, художника, музиканта, — впливає на людину сильніше, ніж сама природа. Шевченко ставить творчу особистість на найвищий щабель духовності, де тільки їй дозволено говорити з Пророком, бо лише її Він створив по образу своєму і подобі.

Навіть удари жорстокої долі Шевченко приймає з гідним християнським всепрощенням. Тут поет за психологією творчості знову близький до лютеранина Баха, який, терпляче приймаючи благодать Божих випробувань (бо сказано — Бог кого любить, того і карає), розмірено і статечно замішував хліб своїх духовних кантат.

”Жахлива безнадія, — пише поет до В. Репніної з заслання, — така жахлива, що тільки одна християнська філософія спроможна боротися з нею... Єдина моя втіха тепер Святе Євангеліє, я читаю його щодня, щогодини...”

Духовний феномен Шевченка — це ціла світобудова, створена мудрим генієм, від якої постійно вусебіч розходяться хвилі гармонії і краси. Зрештою, поет і сам говорить про це: ”Переді мною відкрився чарівний світ найпрекрасніших, найграційніших видінь. Я бачив, я відчував ці чарівні образи, я слухав цю небесну гармонію, словом, я був одержимий духом живої святої поезії”.

Коли читаєш прозу Шевченка, зокрема ”Художника” та ”Музиканта”, бачиш, що це один і той самий герой — це сам Шевченко в різних іпостасях. Саме в цих творах він намагається зупинити оту прекрасну мить і описати стан творчого осяяння: ”Світло змінилось... Золоте сонце повисло над фіолетовим горизонтом і розсипало свої смарагдові промені по всьому безмежному простору. Вражений чудовою гармонією, я безмовно опустив руки, — не переводячи подиху, дивився на цю дивовижну ораторію без звуків”.

Вихід Т. Шевченка у світські кола був стрімкий і запаморочливий. Згодом він і сам дивуватиметься оцій миттєвій Овідієвій метаморфозі. З бідного раба-підмайстра, що спав під дахом на купі ганчір'я, він перетворюється на вишуканого молодого панича, якого постійно бачать у кращих петербурзьких домах в оточенні придворних дам. Манера вільно, невимушено, тактовно триматися у товаристві і ”ніколи не вживати тривіальних висловів” здобула йому популярність у цих колах. Таке його юначе захоплення гарним життям немало турбувало Сошенка: ”Гей, Тарасе, схаменися! Куди там! Шуба єнотова, ланцюжок на ланцюжку, шалі та дзиґарі, та візники-лихачі...” Згодом еuforia мине. Він ще й сам гомеично посміється, ой, як він посміється над напханим словесною тирсою ляльковим театром лакейсько-дворянського ”сословія”. А тим часом — пий, Тарасе, отой солодкою, іскристий шампан примарної волі!

Юнача амбітність і гордість не припускає найменшого промаху в слові чи жесті. Адже довкола нього живописці і вчителі царського двору, поруч сановиті вельможі, родовиті князі. Він захоплено вчиться, світ театру і музики стає його стихією.

Якби не химерна доля, він би, може, став музикантом? Він неодмінно став би віолончелістом: ”О, це було вище всякого бажання, — пише він про гру свого героя — музиканта-віолончеліста, — звуки ці здавалися найчистішою, найвідрадношою молитвою, яка виходила з глибини стражденної душі”. І далі: ”Віолончеля — тільки одна душа людська може так плакати і радіти, як співає і плаче цей дивний інструмент. Майстер, що створив його, не хто інший, як сам Прометей. Якби я був двічі раб, то за цей інструмент продав би себе в третій раз”.

Жодні гастролі тодішніх світових знаменитостей не проходять повз його увагу. Не минає тижня, щоб Тарас два-три рази не відвідав Великого Маріїнського театру. ”Я робив велике коло, щоб тільки почитати афіші”. У нього виробляється тонкий смак рафінованого меломана. Його деякі судження щодо виконавців по-юначому категоричні і, справді, не тривіальні: ”Ліст проти Серве (відомий бельгійський віолончеліст того часу) фанфарон, механік, ремісник перед художником, більш нічого!” ”Ораторія Гайдна ”Створення світу” — це істинне створення світу!”

Він ставить в один ряд ”гармонію найвищих почуттів і гармонію звуків”. В цей час, немовби овіяний моцартівським духом, Шевченко пише ”легко, ніби граючись”. Часом він працював у переповненій людьми кімнаті, і це ”не тільки не заважало йому, — згадує А. Козачковський, — а, навпаки, продовжуючи писати, він прислухався до розмов, втручався в них і, розсмішивши чимсь кагал, сам реготав, продовжуючи швидко і безупинно свою працю, без будь-яких виправлень”.

То разом з Карлом Брюлловим вони поспішають подивитися танок чарівної Тальйоні, то він слухає гру знаменитого віртуоза-скрипаля бельгійця А. В'єтана.

Взагалі, його щоденник, листи, художня проза буквально пересипані музичною інформацією, яка говорить про глибоку і всебічну обізнаність з музичним життям свого часу.

Весь оперний репертуар столичного Великого театру, такі опери, як ”Гугеноти”, ”Пророк”, ”Роберт-диявол” Д. Маєрбера, ”Вільний стрілець” В. Вебера, ”Фанелля” Ф. Обера, ”Норма” В. Беліні Шевченко знає напам'ять. З цього репертуару найбільше припав йому до душі ”Вільгельм Тель” Дж. Россіні.

Він добре обізнаний з камерною музикою Гайдна, Моцарта, Бетовена і часто висловлює свою думку щодо її виконання.

Шевченко — своя людина серед провідних музичних кіл Петербургу, його в'яжуть дружні стосунки з

М. Балакіревим, О. Даргомижським, М. Мусоргським, В. Стасовим. Не кажучи вже про Семена Гулака-Артемовського — провідного співака Петербурзької опери, вірного побратима Семена, який постійно піклувався про нього і, особливо в найскрутніші часи, робив усе, щоб хоч якось полегшити нестерпне існування поета у вигнанні.

Та навіть і там, у безнадійно широкому і тісному до здавленого клубка у горлі, пустельному степу, мариться йому велика музика: "Як тепер спектаклі в Пітері, на Великому театрі? Хоча б одним оком глянути, одним вухом послухати".

І в тій довгій дорозі додому він одержимо прагне книжок, театру і музики. У щоденнику він зазначає: "Астрахань не має книгарень, значить, не має читачів".

Не так ця довга дорога у невідомість, як безнадійно-низький стан культури у цій глибинці, де істинно високу музику і малярство підмінили жорстокі романси і лубочні картинки, доводять його до глибокої депресії. Він пише в щоденнику: "Слухав між іншим увертюру з "Роберта" Маєрбера в антрактах якоїсь кривавої драми. Хіба можливо двадцяти інструментам ще й до того нетверезим, оркестрою виконувати яку б то не було увертюру. А тим більше, увертюру до "Роберта" Маєрбера. Пробачимо їм, не бачать-бо, що творять".

У Новгороді, щоб зробити поетові приємність, його часто намагалися потішити українською піснею. Він покійно і чемно приймав цей дар, але не міг утриматися, щоб час від часу не записати в щоденник приблизно таке: "Увечері був у В. І. Даля. Одна з його дочок сіла за фортепіано і пригощала мене українськими піснями. Я, звичайно, був у захопленні не від її потворних пісень, а від її наївної вихованости. Зауваживши, що вона досить сміливо володіє інструментом, я попросив її зіграти що-небудь з Шопена. Але так, як мого улюбленця в репертуарі не виявилось, то вона замінила його увертюрою з "Гугенотів" Маєрбера. І на мій подив, виконала цей геніальний твір краще, ніж я сподівався".

Повернувшись до Петербургу, він знову нерозлучний із своїм Семеном Артемовським. То разом з ним цілими днями читають "Космос" А. Гумбольта (німецький природознавець, географ), то Семен зі своїм

учнем співають різні дуети під акомпаньямент його чарівної дружини, "а я слухав, — пише Шевченко, — і час від часу апльодував. З якою трепетною насолодою я уявляв подібну сцену в Новопетровському укріпленні. А тепер слухаю, як звичайну річ. Дивна людина взагалі, в тому числі і я".

І ось він знову у льожі Маріїнського театру, на виставі улюбленого "Вільгельма Теля". По дитячому захоплений співом Е. Темберліка і де Бассіні, Шевченко безтямно апльодує і гукає: "Матері його сто копанок чортів, як же славно!"

Колись у своєму творі "Або-Або" глибоко віруючий філософ-поет, датчанин Серен Кіркегор сказав: "Що таке поет? Нещасна людина, яка носить в душі тяжкі муки, з устами створеними так, що крики і стогони, прориваючись через них, звучать, як прекрасна музика. І люди юрмляться довколо поета і кажуть йому: "Співай скоріше знову". Інакше кажучи — хай нові страждання мучать твою душу, тільки б уста залишалися тими ж, тому що зойк лякав би нас, а музика приємна".

Майже одночасно з молодим предтечею екзистенціалізму, його ровесник, юний поет-філософ Тарас Шевченко, який, мов Спаситель, передчував свій хрест, написав:

"Я як майстер навчений не горем, а чимсь страшнішим, розповідаю себе людям, але розповісти вам те почуття, яким я тепер живу, вся моя горе-майстерність безсила і нікчемна. Я страждаю, відкривався, як братам, людям і молив принижено однієї, хоч холодної сльози за море сліз кривавих — і ніхто не кинув жодної цілющої росинки на спалені вуста. Я застогнав, як в кільцях удава, — "він дуже гарно стогне", — сказали вони..."

Шевченко — це трагічний портрет української нації, в якій недовіра, вироблена обставинами вікових зрад і політичних шахрайств, змінюється довірливістю дитини, яка, обпікаючи руку об вогненну квітку, все одно тягнеться до неї. Глибоку замкнутість, яка кричить: "В цій широкій пустелі мені тісно, я сам, давить мене самотність", затоплює така благодатна, щедра повільність таланту, яким можна наситити всі духовні пустелі всесвіту.

Ірпінь, Київська обл.

Дерев'яна качечка, оздоблена фарбами, м. Яворів Львівської обл., перша половина XX ст.
Wooden duck. Yavoriv. Early 20th century.

ЛЮДМИЛА ГЕРУС,
молодший науковий працівник
відділу народного мистецтва
Інституту народознавства Національної
Академії Наук України.

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ІГРАШКИ

Українська народна іграшка належить до унікального явища народної культури, тісно пов'язаного з різними проявами життя та багатогранного за своїм змістом. Дитяча забава, засіб виховання, предмет магії, святковий подарунок, окраса житла — всі ці функціональні відміни, тісно переплітаючись, зумовили художню своєрідність та роль її у процесах культурної спадкоємності поколінь.

Понад 100 років тому іграшка як феномен народної творчості привернула увагу дослідників і шанувальників традиційно-побутової культури. Тоді ж відомі етнографи М. Біляшівський, О. Прусевич, В. Шухевич, Д. Яворницький, М. Сумцов зібрили колекції народної іграшки. Відтоді її почали вивчати історики, археологи, педагоги, художники, мистецтвознавці. Про неї написані окремі розділи у монографіях, публікації у нарисах про народне мистецтво і художні промисли, наукові та популярні статті.

Значним внеском у її вивчення є праці Я. Музики, І. Гургули, С. Чехович, А. Будзана, Б. Стебельського, Л. Бурачинської, О. Фіголя, Р. Чугай, М. Станкевича. Завдяки їм ми маємо уявлення про історико-культурну роль іграшки, особливості побутування її у народному середовищі, художню природу, а також можливість продовжувати її вивчення. Бо приходить час і виникає потреба знову згадати відоме, приєднатися до народної культури, осмислити значення іграшки в минулому, щоб краще зрозуміти сучасні проблеми та тенденції її розвитку. Іграшка в Україні пройшла тривалий період розвитку. Різноманітність її видів та типів, багатство вживаних для виготовлення матеріалів, технік обробки, конструкційно-формальних, орнаментальних та кольористичних вирішень свідчать про глибокі корені та різні джерела, з яких вони беруть початки. Наявність, зокрема, у народній іграшці цілого ряду ознак, пов'язаних з сакральною практикою, очевидно, дає підстави вважати, що у

часі свого виникнення ці скульптурки не були просто дитячими забавками, а володіли магичною силою й виконували певну роль в обряді. Так, виготовлення великої кількості глиняних, дерев'яних іграшок, фігурного печива, яке в минулому в Україні приберігали до весняних ярмарків, гулянок, очевидно, відображує їхній зв'язок з давніми язичницькими культами землі, пробудження природи, вшанування духів предків. Близьким є застосування народних іграшок у сусідніх народів. У росіян існував звичай виготовляти дерев'яних і глиняних корівок та інших фігурок до Юрієвого дня. Продажем та купівлею іграшок супроводжувалася вятська "Свистопляска". У Польщі забавки, куплені на передвеликодніх ярмарках, використовували у відправах весняного "свята померлих".

Виготовлення дитячих іграшок пов'язувалось також з їхньою функцією. Ще на поч. XX ст. в Україні у період страсних днів від Великого Четверга до Великої Суботи дітям давали деркачі — дерев'яні іграшки у вигляді зубчатого циліндричного валика з ручкою, на осі якого закріплювалась рамка, а в її середині пластинка — "язичок". При обертанні рамки навколо осі "язичок" рухався по зубцях валика і створював звук. За народними віруваннями, звук, шум, гуркіт мав магичну силу, здатну знешкодити, відвернути зло. У Великодню ніч, як пише польський дослідник Т. Северин, спираючись на народні перекази, діти одержували від своїх бабусь глиняні кульки-таракальця, виготовлені у Старій Солі (Львівщина) і тараккали ними у стайні біля вуха баранів і корів. Після "проведення ритуалу" ці предмети залишались у дітей і вони застосовували їх у звичайних іграх. Так само і голуби, виготовлені з випорожненого яйця з паперовими крильцями та виліпленою з тіста голівкою, яких підвішували перед образами на Паску і де вони знаходились до Вознесіння, пізніше, як забавки, потрапляли до рук дітей. Охоронне значення

мали гуцульські іграшки з сиру. Їх, як обереги, виплювали вівчарі, випасаючи овець на полонині, а спускаючись з полонини, дарували дітям для забави, дівчатам — на добру згадку, дорослим — за душі померлих.

Ще на поч. XX ст. скульптурні зображення застосовувались у проведенні обрядових дійств, зокрема, у весняно-літньому календарному циклі. Так, у Колодійному обряді роллю головного персонажу виконувала масничкова лялька-поліно у жіночому вбранні, завітчана стрічками і польовими квітами. Своєрідні ляльки-опудала, оздоблені зеленню і квітами, робили до Зелених Свят на честь бога рослинності. Однотипні з ними ляльки застосовували у Купальських обрядах. Образ Купали символізувала велика соломяна лялька, вдягнена у жіночу сорочку, в стрічках, намісті з великим вінком на голові.

Рудименти мітологічного світоосмислення зберегли не тільки особливості функціонування, але й тематика, форми, пластичне й орнаментальне трактування народної іграшки. Передовсім, виразно свідчить про це поширення й повторення невеликого кола образів — жінка, кінь, птах, — які є своєрідною основою льокальних її варіантів. Крізь нашарування різних епох, відтінки місцевих смаків та уподобань в них проступає узагальнений образ-символ, статичний і монументальний відповідно до давнього сакрального змісту. Образи ці є поширеними і в інших галузях художньої творчості українців, що в свою чергу говорить про їхню значимість у ментальності народу. Своїми витокami вони, очевидно, сягають історично ранніх світоглядних уявлень, зокрема однієї з їхніх форм — анімізму, тобто віри в особливу силу образу, взаємодію істоти, предмета з їхнім зображенням.

На території сучасної України найдавнішими прототипами народної іграшки, на думку дослідників, є антропоморфні та зооморфні зображення, знайдені археологами при розкопках пізньопалеолітичних стоянок Мізин, Молдова та ін. Це невеликі за розмірами фігурки з кістки чи каменю, які дуже схематично передають ознаки жінки та тварин. Деякі з них оздоблені нескладним орнаментом — прямими, зигзагоподібними та розміщеними під кутом лініями. Проте ми не можемо ці пізньопалеолітичні фігурки безпосередньо пов'язувати з народною іграшкою. Високий рівень умовності та узагальнення, які сподірюють їх з народною іграшкою, в умовах первісних культур, очевидно, були зумовлені складними символіко-мітологічними уявленнями і мали конкретно семантичне навантаження. Поряд з іншими пам'ятками прадавнього мистецтва ці скульптурки дають ґрунт для розуміння глибоких коренів народної іграшки і є свідченням високих духовних та художніх уявлень давніх людей, відчуття пропорції форми, вміння втілити їх у матеріалі.

У народній іграшці знайшли відображення і піз-

Дерев'яний деркач — "Робчало", оздоблений випалюванням, с. Ліщин на Лемківщині (тепер територія Польщі), перша половина XX ст.

Wooden noisemaker. "Robchalo". Ornament wood-burning Village of Lishchyn. Lemko region, now Polish territory. Early 20th century.

ніші ідеї, пов'язані з різними епохами та археологічними культурами, що існували на українських землях. У період неоліту (7—3 т. до Хр.) з розквітом мистецтва кераміки, яке зайняло важливе місце у духовній та матеріальній культурі давніх землеробів, відповідно склалися нові прийоми передачі образів, розширилася їхня тематика, зросла роль символіки. Певний інтерес у руслі зазначеної теми становлять порожністі фігурки-таракхальця з глиняними кульками всередині, що були знайдені у могилі дитини. Виготовлені вони з двох з'єднаних у центрі половинок, їхня поверхня оздоблена розписом, подібним на жіночий одяг — клітчасту спідницю, підперезану поясом, із звисаючими кінцями. Подібними до них є таракхальця яйцеподібної, кулястої форми (Лука Врублевецька, Бодаки), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке), у вигляді мініятурних посудин та фігурок птаха (Висоцьке).

Глиняні таракхальця траплялися також у пізніших знахідках, а подекуди протривали майже до середини XX ст. Їхньою прикметною ознакою є здатність створювати звук, завдяки чому вони могли поєднувати у собі дві функції — ігрову і магічну, тобто водночас забавляти дитину й "відганяти", відлякувати зло. Як уже згадувалось вище, це дозволяє зробити висновок про особливості функціонування таракхальця та інших звукових, шумових іграшок, що мали місце наприкінці XIX — поч. XX ст. Однак при проведенні цих паралелей слід врахувати між їхнім первинним і вторинним значенням, яке на тому тривалому проміжку часу, що відділяє епоху Трипілля від XIX ст. знаходилось у динамічному процесі постійних змін, вірогідно, в сторону переваги ігрової функції над сакральною, магічною.

Зооморфна пластика цього періоду представлена переважно образами свійських тварин — бика, корови, свині, кози тощо. Всі вони виконані найпростішими способами ліплення з виділенням двох-трьох ознак, властивих певному зооморфному типу, що, до певної міри зумовлювали світоглядні уявлення, художні традиції, а також пластичні якості глини та способи її оброблення. Особливу увагу звертають скульптурки птаха, які за манерою ліплення подібні до сучасних свищиків — мають циліндричну ніжку-основу, довгу витягнуту шию, конічний хвіст.

Генетичний зв'язок з народною іграшкою виявляють й інші види пластичних зображень. Зокрема, глиняні модельки жител, елементів інтер'єру, мініатюрні копії посуду, які, ймовірно є прообразами сучасних "монеток", іграшкових мебликів та інших іграшок, що імітують предмети побуту, знаряддя праці.

Трипільський період, як відомо, істотно вплинув на розвиток матеріальної та духовної культури людності на українських землях й залишив по собі помітний слід у віруваннях, звичаях, мистецтві, його своєрідний художній стиль протягом багатьох тисячоліть виявляє свої варіанти у різних хронологічних й територіальних групах культур. Так, його спадщина простежується у зразках скитської доби, культурі слов'янських племен — зарубинецькій, черняхівській тощо. Фрагментарний характер археологічних пам'яток, дрібної пластики зокрема, не дає можливості простежити розвиток конкретних традицій, однак не заперечує їхньої тягlosti від палеолітичної, неолітичної та близьких їм культур.

У різні історичні періоди образи, що символізували основи світоустрою, зазнавали суттєвих змін, які спричинювали конкретні історико-соціальні, природні, економічні фактори, взаємини з іншими культурами. Певним рубежем їхньої трансформації стало прийняття й утвердження християнства. Глибокі внутрішні зміни світогляду, які відбулися внаслідок поєднання нових духовних уявлень з язичницькими культурами, очевидно, не могли не позначитись на розумінні сутності культової пластики, місця та значення її у загальній системі культури. Однак, зважаючи на стійкість дохристиянських вірувань, ці перетворення не були раптовими, а становили процес поступовий і спадкоємний. Культова пластика, позаяк була пов'язана з основами світосприйняття і охоплювала широку сферу ритуалізації життєдіяльності людей, виявилась досить стійкою, як щодо збереження змісту, так і форми. Речові пам'ятки пластики малих форм раннього Середньовіччя, на думку дослідників, за своїми іконографічними особливостями дають підстави стверджувати про наявність в них впливу дохристиянської традиції. Зокрема, на зв'язок з язичницькими культурами жіночих статуеток, знайдених у Києві, вказує Л. Дінцес.¹ Вчений

звертає увагу на їхню символічну атрибуцію — немовля на руках, детальне трактування головних уборів, вбрання, що, на його думку, відрізняло "образ богині від зображення простих смертних". Л. Дінцес намагається прослідкувати зв'язок київських статуеток із скито-сарматськими традиціями, вбачаючи у їхньому одязі, особливо у головних уборах, риси великої богині-матері Табіти. Менш виразними ці впливи є у трактуванні образів тварин, що, як вважає дослідник, зумовили "особливості релігійної системи початкових слов'янських утворень". Подібною точки зору на походження фігурок з Києва дотримується Б. Рибаків.² Жіночі фігурки він пов'язує з зображеннями богині — покровительки дому, культ якої, очевидно, розвинувся із жіночого божества трипільців. На його думку, у X—XII ст. давні землеробські культури, релігійні уявлення про Рода і Рожениць, були ще сильними у ментальності людей, і у фігурці жінки з немовлям ми повинні бачити саме богиню, її священне зображення, а не дитячу забавку. У той же час фігурки коників, пташок, "виготовленні примітивно і дуже міцно", він відносить до дитячих іграшок. Паралельно існують й інші припущення, згідно з якими дослідники і скульптурні зображення жінки, і тварин вважають іграшками. Серед вчених немає єдиної думки як стосовно призначення, так і датування цих фігурок. Призначення щодо періоду їхнього виготовлення — X—XII ст. спростовує А. М. Шовкопляс. Дослідниця відносить їх до XVII—XVIII ст., не заперечуючи при цьому скито-сарматських впливів і можливості існування більш ранніх зразків.

Глиняна полив'яна лялька, с. Опішня Полтавської обл., 1930-ті роки.
Clay doll. Village of Opishnya in Poltava region. 1930's.

Імовірно, що ці фігурки не виготовляли власне для дитячих ігор. Хоча й не можемо їх прямо отожнювати з предметами культу. У період середньовіччя під впливом християнства весь комплекс архаїчних уявлень був до певної міри зруйнований і давні священні зоображення вже частково втратили своє первісне сакральне значення. Пристосовані до нового обряду, вони, очевидно, у прихованій, реліктовій формі виконували функції оберегів, застосовувались у забавах дорослих і дітей, які супроводжували християнські свята, а пізніше закріпились у середовищі дітей.

Окрім згаданих зразків у середньовічних і пізнішого часу знахідках трапляються керамічні фігурки воїнів, скоморохів, свистунці у вигляді вершника, брязкальця, які мали неоднозначний зміст. Наприклад, деякі з брязкалец знаходились на кладовищах, у похованнях дітей. У могилі дитини X—XII ст. була знайдена глиняна пташка-свистунець. Ті факти, очевидно, також свідчать про стійкість поганських традицій, які, злившись з християнськими, продовжували існувати.

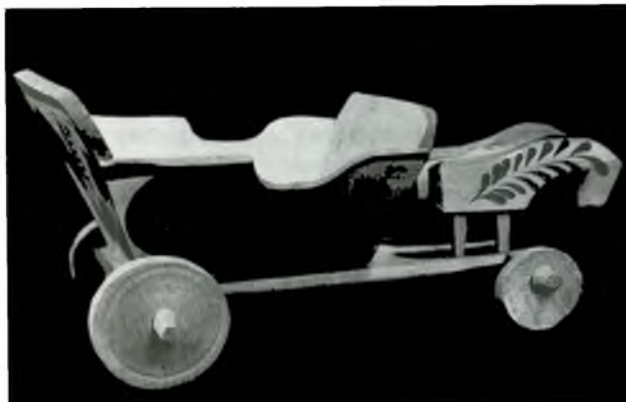
До нашого часу дійшли окремі пам'ятки дрібної пластики з дерева. Фігурки коника, пташки були виявлені при розкопках у Києві.

До певної міри уявлення про походження та розвиток української народної іграшки доповнюють археологічні пам'ятки сусідніх країн.

Фігурки з дерева, глини, які зображають людей, тварин, а також інші мініатюрні вироби — моделі господарського інвентаря, посуду, засобів пересування, зброї трапляються у знахідках на землях сучасної Білорусії, Росії, Молдови, Польщі, Чехії та ін. Розповсюдженість, близькі аналогії між тими зразками, очевидно, дають підстави вважати, що вони існували і в українців, які перебували у тісних культурних контактах з сусідніми народами.

Краще збереглися і повніше представлені у музейних збірках українські народні іграшки кінця XIX — початку XX ст. Вони засвідчують своє розповсюдження майже в усіх етнографічних регіонах України.

Виробництво дерев'яних іграшок здебільшого зосереджувалось у місцевостях, багатих на ліс та зручно розташованих для торговельних зв'язків. Одним з таких районів було Середнє Подніпров'я. Тут у селах Дмитрівка, Будище на Полтавщині, Миронівка, Блошинці, Купчинці, Гроздево, Згурівка, Мокієвка на Київщині, Пекарі, Боровиця на Черкащині існували деревообробні центри, у яких поряд з виготовленням різних ужиткових речей займались виробництвом дитячих іграшок. Поширеними серед них є зменшені модельки знарядь праці, господарського інвентаря, кухонного начиння тощо. Це лопатки, молоточки, ножики, качалки, пряники, рублі для розглажування білизни, які своєю формою, а іноді і декором повто-

*Дерев'яний візок з кониками, мальований фарбами, м. Яворів Львівської обл., 1970-ті роки.
Wooden cart and ponies. Yavoriv. 1970's.*

рювали справжні, лише у значно менших масштабах. Збереглися й інші типи іграшок, що відображають селянський побут та традиційні заняття дорослих — лави, санчата, візочки, вітряний млинок. У селах Подніпров'я виготовляли дотепні механічні іграшки — "ковалі", "ведмеді", "теслі". Фігурки чоловіків чи ведмедів закріплювали на протилежних кінцях дощечки; внаслідок руху фігурки, почергово нахилившись, гучно стукали молотками в наковальню або "розпилювали" колоду. Різноманітно представлені іграшкові музичні інструменти: деркачі, свистки, дудки, скрипочки. Окрему групу серед іграшок Подніпров'я становлять малі та великі мороки. Малі мороки мають хрестовидну конструкцію, утворену з чотирьох окремо виготовлених частин. Великі складені з кількох (трьох і більше) таких хрестовидних конструкцій. Скласти або розібрати мороку можна лише дотримуючись певної послідовності.

Іграшки з Полісся повторювали відомі вже типи та форми. Тут виготовляли дерев'яні ляльки, візочки, санчата, дзиги тощо. Їх вирізували ножиком, поверхні не розписували, не оздоблювали різьбленим малюнком. Для виготовлення іграшок вживали також кору. У рукописних фондах Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнології ім. М. Рильського серед інвентарних карток експонатів Волинського музею зберігається карта "цяцьки в образі людини без рук, зробленої з соснової кори", опис якої виконав директор того музею В. Кравченко. Описи поліських іграшок знаходимо у монографії Н. Заглади, які дослідниця зробила під час вивчення побуту дітей у селі Старосілля на Чернігівщині. Описані іграшки — "гуркалка", "шпургалка", "жухалка", свисток, дудка, "труба", "пискавка" — мали прості форми і були нескладними у виконанні. Багато з них виготовляли самі діти.

1. Динцес Л. А. Русская глиняная игрушка. М.-Л., 1936.
2. Рыбаков Б. А. Язычество древних славян. М., 1981.

Закінчення буде.

НАЙСЕРДЕЧНІШЕ ВІТАЄМО
ДОВГОЛІТНЬОГО РЕДАКТОРА ЖУРНАЛУ
"НАШЕ ЖИТТЯ",
ВЕЛЬМИШАНОВНУ

УЛЯНУ СТАРОСОЛЬСЬКУ

З ПРИЙНЯТТЯМ ЇЇ ДО
СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ.

БАЖАЄМО МІЦНОГО ЗДОРОВ'Я, ДОВГОЛІТТЯ
ТА ПОДАЛЬШИХ
ТВОРЧИХ ЗАДУМІВ І ЗДІЙСНЕНЬ.

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
і
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

УЛЯНА ЛЮБОВИЧ

СОРОЧКА ЩАСЛИВОЇ ЛЮДИНИ

Сорочка щасливої людини могла б повернути здоров'я каліфа. Знайшли в країні тільки одного, чабана, що назвав себе щасливим, алеж у нього не було сорочки.

У старому не вживаному уже приміщенні маслозаводу мали зустрічати Новий рік. Працівники поспішали туди та вели своїх. Зустріч — зустріччю, Новий рік — Новим роком, та головне — дадуть їсти. Ішли й ішли, витоптуючи глибоку, вузьку стежку через засніжене подвір'я.

Посеред залі-цеху кругла залізна піч. Зручно наположені брили найкращого баранячого кизяку розігрівали її. Дверцята печі вже почали рум'яніти. Але стіни залі-цеху все ще покривала паморозь.

Хто входив, струшував з валянок сніг, обмітаючи їх мітелкою, та, не роздягаючись, шукав місця за столами. Спершу ближче печі, а далі — де було місце. При столі, що посеред залі, засів директор заводу та інші грубіші шишки, ті з вільних людей. Далі засідали робітники та працівники, здебільша "нацмени",* тобто казахи й інші тубільці та й заслани. Засідали гуртками: тут азербайджанці, там українці, поляки чи німці Поволжя. У самому куті збились у тісний гурт чеченці. Вони одні прийшли без жінок.

Не тому, що їхні жінки не голодні, але так наказував їхній не писаний закон.

Благеньке світло каганців-"коптилок" кидало дивовижні тіні на стіни. Де світло попало на стіну, там мерехтіли, наче новорічна декорація, кришталіки морозного інею.

На столах тарілки з пиріжками, начиненими морквою або мерзлими цукровими буряками. Згодом появилися миски гарячої юшки з кусками м'яса. Присутніх манив запах, але ніхто не осмілювався починати.

Ті при першому столі розмовляли голосно, будь-чого вибухали сміхом, клепали один одного по плечах чи колінах, не звертаючи уваги на те, що інші тільки й чекають, щоб зачерпнути ложкою гарячої юшки, виловити кусень м'яса, закусити пиріжком. Скоса, ніби ненароком, глядять то на їжу, то на директора. Той врешті наче б догадався:

— Давайте! Поки гаряче! — сам узявся за їжу.

Наче б подуло вітром, сколихнуло людей, усі заметушилися та взялися за їжу. Спершу поволі, обережно, як їдять ті, хто голоден, а не хоче цього показати. Хвилини мовчазного смакування, а тоді загомоніли розмови, які перейшли в загальний шум і гамір.

Принесли "ушати"*** повні кислого, але п'яного пива з сироватки. Бляшані маслозаводські горнятка — мірки, повні пива, кружляли з рук до рук. Пиво й їжа розв'язали язики. Шум і гамір у залі посилювався. Директор, впоравшись з їжею, з трудом утихомирив трохи цей гапас, плескаючи в долоні та дзенькаючи бляшаними горнятками. Тоді виголосив щось на подобу новорічної промови, з якої до присутніх дійшли добре знані слова про щасливу совєтську людину, родину й партію. На закінчення він гукнув:

— Гармошка, давайте гармошку!

Директорський стіл відсунули, люди стіснилися ще дужче. Біля печі постало на глиняному полі вільне коло. Там примістився музика. Він ударив кілька акордів, наче б пробував, чи інструмент грає, чи пальці справні, а тоді загравав *Катюшу*, а далі *Метелицю* та всяку всячину. Дехто кінчав їсти, дехто підспівував або хитався під такт пісеньок. Врешті, музика загравав тужну *Суліко* і відразу перейшов на частушки. Тоді один чи другий почав притупувати до такту, а за хвилину вже знайшлися охочі танцювати. Директор перший почав дріботіти частушки, закликаючи до танцю спершу своїх найближчих сусідів, а далі викликав когось із тої групи.

Чи від пива, чи, може, від чогось міцнішого, він ставав щораз веселішим, голосно викрикував та підспівував. Шапку відсунув на вершок голови, вкінці скинув кожушок і гукав у такт частушки:

— Давайте, давайте, всі гуртом танцювати! Погуляємо всі разом! — а поглянувши на групу заспаних "західняків", додав:

— Не так, як у тих... буржуїв!

Наушники його шапки-ушанки підскакували разом з ним у такт його вихилясів, від чого на стіні появлялася тінь фантастичного птахо-звіра.

Той чи той з робітників виходив на середину та намагався наслідувати веселість директора. Підстрибували, як хто міг, хотів і вмів.

Піч, танок, а теж і пиво розігріли усіх. Повітря стало важким від густого запаху паруючої одежі та валянок, кіптяви з каганців та й чаду від паленого кизяка. Дехто покидав фуфайки чи кожушини.

Тільки група чеченців, збита в найтемнішому куті, стояла тісно один біля одного. У своїх високих, ширших угорі, чорних смушевих шапках, здавалися вони височезними піввелетнями. Їхню нерухомість помітив розтанцьований директор і намагався кивком руки викликати одного з них у танець, але вони ще тісніше збилися у гурт.

Тоді директор протиснувся до них, захопив першого скраю за рукав і витягнув поміж танцюючих. Чеченець чинив опір, але коли вже опинився посередині, зразу підхопив ритм і, наслідуючи директора, жваво затупцював частушку.

— Ах ти сякий-такий! Дивіться, як уміє танцювати, — вигукнув директор, відсуваючи з чола шапку, яка зсувалася раз-у-раз на очі. — Хоч усміхнися, а то танцюєш, як на поминках!

Ставало дедалі гарячіше, особливо танцюючим близько печі. Директор та й інші вже давно скинули верхню одежу. Фуфайки чи кожушки. Тільки з-під шапок стікали краплі поту. У чеченця теж заблистів піт на чолі. Обличчя розчервонілося.

— Скинь кожух! — крикнув-наказав директор.

Чеченець ніби не чув чи не зрозумів, далі підскакував до такту.

— Скинь, кажу, не чуєш? — підбадьорював директор, але чеченець не тільки не скинув, а ще тісніше загорнув заводську "казьонну" куртку, підперезану ремнем.

— Скинеш чи ні? — у голосі чути було нотки наказу.

На те чеченець зупинився і повернув у бік своїх земляків. Ті щось між собою шепотіли.

Директор не здавався. Затримав чеченця за рукав, заки він встиг всунутися між людей.

— Он який ти! Всі веселяться, а тобі що? Не сподобалось? Що ж ти дмешся? Сам свого щастя не розумієш! Скидай кожух, кажу, і йди танцюй!

Знайшовся ще хтось, хто притримав упертого чеченця. Директор то реготався, то кляв, розперізував його та почав розстібати гудзики. Раптом зупинився, вилаявся і пустив чеченця, який, загортаючися щільно у казьонну куртку, швидко втиснувся у гурт своїх.

Директор стояв, мов остовпілий. Механічно, за звичкою кидав прокльони, але хміль наче вивітрився з його голови. Виряченими очима дивився вслід чеченцеві, вкінці махнув рукою й сів на найближчу лавку.

Присутні так і не знали, що сталося. Тільки директор та той, що стояв поруч, бачили, що під казьонною курткою в чеченця було голе тіло.

Він на мав сорочки.

*Згирдлива назва, що її дають росіяни всім іншим національностям.

**Ушати — посудина, вживана на маслозаводі для молока й молочних продуктів.

З УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКОГО

КУЛЬТУРНОГО КАЛЕЙДОСКОПУ

Ляйпціг та Київ ще з часів існування Німецької Демократичної Республіки, що сьогодні об'єднана з Федеративною Республікою Німеччини, нав'язали партнерські стосунки. З рамени цього партнерства в липні 1994 р. в Ляйпцігу відбувся "Український тиждень" з різноманітною програмою. До мене звернувся ще кілька тижнів перед приїздом гостей один славіст-літературознавець з проханням допомогти у виборі видатного українського сучасного прозаїка, що міг би виступити на літературному вечорі. Мені вдалося телефонічно переконати Валерія Шевчука залишити на кілька днів свою працю і прибути до Німеччини. Я мала вже тоді готовий переклад його повісти "Гість удома", що появилася згодом у моїй антології української прози "Letzter Besuch in Tschornobyl. Ukrainische Erzähler der Gegenwart" восени того ж року.

Для літературного вечора, що відбувся в одній з міських бібліотек, на прохання організаторів я підготувала коротку доповідь — літературний портрет про автора та його творчість. Молода докторантка славістики читала фрагменти повісти, що були відповідно підібрані й передавали нитку цікавого сюжету: п'ятилітнє повернення героя зі Сибіру до рідного Житомира способом обміну квартири з міста на місто, все далі на захід. Слухачі були захоплені твором. На вечорі був, на моє велике здивування, мій знайомий — декан катедри української літератури Київського університету професор Михайло Наєнко, що саме гостював у славістів університету Ляйпцігу. З ініціативи доцентки Інгрід Шеферс розвинулася прецікава дискусія, під час якої Валерій Шевчук розкрив перед слухачами великий відрізок свого творчого життя: роки, коли в нього не було шансів друкуватися, але були виповнені наполегливою науковою та літературною працею. Одним словом, вечір був надзвичайно успішним і мав продовження другого ранку в університеті, де після доповіді авторки цього допису про сучасну українську літературу, Валерій Шевчук та проф. Михайло Наєнко вивчали студентам славістики культурний феномен українського шістдесятництва.

У тому ж літньому семестрі інститут східноєвропейської історії Вільного університету Берліну (його було закладено після війни в наслідок існування великої частини професури з традиційного Берлінського університету ім. Гумбольта, що у Східному Берліні під тиском властей імущих перейшов під ідеологічний диктат комуністичного партапарату) влашту-

*Юрій Кох. Емблема українського Фестивалю в Німеччині.
Yuri Kokh. Insignia of the Ukrainian festival in Germany.*

вав серію викладів про різні аспекти українського політичного, культурного і наукового життя, на які були запрошені референти з Німеччини, Австрії, України. Мені дано вільну руку на вибір якоїсь теми з української літератури. З огляду на публіку, зацікавлену історією України, я опрацювала тему "Національне буття в дзеркалі української поетичної творчості", при чому прослідкувала під цим аспектом твори від "Енеїди" до найновішої поезії. Очевидно, що вибрано лише найвідоміших поетів. Конференції, присвячені українській тематиці, відбуваються в різних наукових чи культурних осередках Німеччини дві-три рази в рік. У Берліні історик Східної Європи проф. Ганс-Йоахім Торке є також головою асоціації українців Німеччини.

Після того як навесні 1995 року з ініціативи евангелістського пастора Норберта Котовського було засновано в Байройті у Північній Баварії Українсько-німецьке товариство сприяння культурних зв'язків, то вже вліті 1995 р. відбувся "Український тиждень", в якому взяли участь художники львівського угруповання "Січкаря", два музичні ансамблі та поет Ігор Калинець. Поетичний вечір відбувся в міській бібліотеці. Літературний портрет нашого відомого львівського автора підготувала також авторка цього допису, що ще 1975 р. разом з дочкою Катериною видала збірку Калинцевої поезії німецькою мовою ("Bilanz des Schweigens" — "Підсумовуючи мовчання"). В короткій доповіді звернула увагу на його особисту долю та долю його генерації, на тематику його поетичної творчості. Про вплив Ігоря Калинця як поета і громадянина на молодшу генерацію українських авторів говорив Ігор Трач. Це львівський поет, що проживає кілька років у Німеччині, де працює лікарем, одночасно підтримує зв'язки з творчими одиницями, що живуть поза Україною. Ці контакти спонукали його видавати альманах "Зерна", друге число якого незабаром вийде.

ТРИЦЯ У МОНАСТИРІ "СВЯТИЙ ХРЕСТ"

І я сказала: "Їдьмо в монастир".
 Ти усміхнувся: "У який, кохана?"
 "У той, що між дубів, мов світла панна,
 Стоїть смиренно на одній із гір".
 О та гора смарагдова була
 Така привітна, ніби нас чекала.
 Все сяяло — дерева і портали:
 Вітали нас і квіти, і бджола.
 Стара алея нас вела у двір,
 В якому славний храм стоїть віками.
 Ми обережно прочинили браму
 І враз щось ніби полонило зір.

Чи то були казкові вітражі,
 Чи розписи, чи пурпурове злото,
 Чи дивовижна скульпторів робота,
 Чи те, що в храмі більше ні душі.
 Ми зупинились вражені і в мить
 Відчули як бентежно, полохливо
 Душа, неначе розправляє крила,
 І ніби прагне в небеса злетіть.
 І нас не стало, ніби й не було
 Ми розчинилися в любові світлій
 У цій глибокій, мовчазній молитві,
 Що всіх єдна — людину і зело.

Ігор Калинець читав по-українськи низку поезій кінця 1960-их — початку 1970-их років, що звучали також у перекладах зі згаданої збірки. Спеціально для цього вечора я переклала на німецьку мову "Розмову з княжною", поему, писану напереміну то віршем, то ліричною прозою. В ній поетично і оригінально відображена доля нещасної Гальшки Острозької на тлі відродження, пов'язаного Острозьким культурним центром у XVI столітті. Була жвава, цікава дискусія: Ігор Калинець ділився своїми враженнями, що їх здобув у грудні 1993 р. в Берліні, висловив надію на поживлення українсько-німецьких літературних контактів.

Вліті 1995 р. у Штуттґарті перебував як стипендист мистецької літературної фундації Akademie Solitude поет і прозаїк Олександр Ірванець. Сам він родом з Волині, проживає в Ірпіні біля Києва. Отримав він стипендію внаслідок того, що одна з його одноактових п'єс ("П'єса про зраду для однієї акторки") отримала в Берліні, де відбувався конкурс драматичної творчості, нагороду. Саме цю п'єсу інсценізував київський режисер Андрій Критенко, що працює в Штуттґарті. Восени один з камерних театрів Штуттґарту включив п'єсу в свою програму. У Штуттґартській пресі були три гарні, позитивні відгуки. Академія має також своє видавництво, де в лектораті щими днями вирішать, чи буде прийнята до друку збірка поезій Олександра Ірванця в німецькому перекладі.

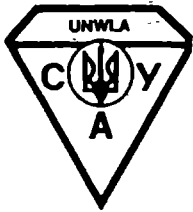
"Нове літературне товариство" з міста Марбурґу, що над Ляном, влаштувало не тільки в травні 1995 р. українське літературне читання (згадане в попередньому калейдоскопі), але також на початку жовтня (точніше 7-го). Це був український літературний вечір над мальовничим Райном у старовинній фортеці Burg Rheinfels, що лежить у містечку Санкт Гоар навпроти славнозвісної скелі Льорелай. Господарями вечора були власники фортеці купецька гільдія Hansenorden,

що бере свій "родовід" ще з середньовіччя. Гільдія дуже заангажована також у культурному секторі, влаштовує прерізні імпрези. Програма літературного вечора перед невеликою, але добірною публікою складалася з трьох виступів: читання поезій Людмили Скирди та Олександра Ірванця і прози Юрія Андруховича. Українські автори, кожний з дуже оригінальними нотами та нюансами, звучали по-німецьки настільки переконливо, що у своєму виступі "майстер" гільдії, сам автор і редактор, висловив велике признание і подяку, мовляв, слухачі могли переконатися, що українська література, правда, ще мало знана в Європі, але, як виявилось, для присутніх має високий європейський рівень. На здивування українських гостей, "майстер" виявився обізнаним з долею українського народу, його сторічними змаганнями до волі й власної державності. Була вже пізня ніч, коли ми прощалися і покидали романтичну фортецю Rheinfels. Людмила Скирда вирушала на північ у напрямку Бонну, а ми втрійку з "хлопцями" в південний напрям. Освітлені старі замки, руїни веж і фортець уздовж Райну супроводжували нашу нічну дорогу.

Цими днями я отримала від пані Людмили поетичний цикл "Райнські елегії", з яких більша частина буде перекладена для двомовного видання. В одній з елегій є стрічка-відгомін на цей вечір над Райном, яким хочу закінчити ці нотатки, що стосуються 1995 року:

*І у старому замку Санкт Гоар,
 коли з'явивсь між хмар Волосожар,
 ми втомлені й щасливі споглядали
 ніч понад Райном, мов летіли в ніч,
 а башти й вежі лицарських сторіч
 довкруг мов ідоли стояли.*

(З елегії "Нічні візії по дорозі до замку Санкт Гоар").

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ: ДРУГЕ ЧВЕРТЬСТОЛІТТЯ

У принципі, друге чвертьстоліття праці СУА — це продовження в посиленій і поширеній спосіб праці перших років СУА та Союзу Українок в Європі. Дві головні причини зумовили це прискінення і поширення праці: приїзд великої кількості так званої нової еміграції, тобто тих, котрі приїхали після катаклізмів Другої світової війни, і те, що значна частина тих осіб замешкала в суцільних скупченнях. Це принесло організації велике і досвідчене членство. Більшість тогочасних нових членів СУА — це ветерани Союзу Українок в Європі. Вони приїхали до США повні запалу та оптимізму до праці в країні, яка мала бути їхнім тимчасовим пристановищем перед поверненням додому. На тому переконанні, до речі, згодом назрів не те що конфлікт, як неявно окреслене тертя між "старими американцями", тими, які вже погодилися зі своїм поселенням у США і з тим, що їхні діти будуть господарями свого клаптика Америки, а не України, і "новоприбулими", які вважали перебування в США тимчасовою підготовкою, щоб переконати цілий світ у правильності змагань українців до самостійності. Справа полягала не так у формах праці, як в обсягу вживання англійської мови в організації.

Друга причина у поширенні та поглибленні праці СУА — це зміна настанови правлячої верхівки в Америці до емігрантів. Поволі, дуже поволі, старі американські кола почали допускати до шкіл, кращої праці та до влади осіб, котрі не народилися в США і не були англосакського походження. Важливішим був ще і той факт, що приблизно в шістдесятих роках (до речі, крок в крок із здобуттям неграми справжніх, а не лише легальних прав) в Америці почало входити в моду мати якесь етнічне походження. Спільний котел американства перетворився у тканину різних барв та якостей, і стало легше втримати активне прив'язання до свого кореня і навіть рідної мови.

Еміграція сорокових років любить величати себе політичною, а не заробітковою. Різниця зовсім неістотна. Хто міг робити щонебудь істотно самостійно у воєнні і повоєнні роки? А раз ми опинилися у США, заробіткова праця була потрібна, щоб поставити хліб на стіл, але праці батька не вистачало, і матері змушені були стати за варстатами і швацької машини.

Повоєнна Америка переживала свою кризу, і вона відбивалася найбільше на жінках. Жінки, які під час війни масово поповнили ряди потрібних робітників,

тепер втратили працю. Ідеал середньої класи — матір виховує дітей у спокійному передмісті, а батько працює на сім'ю у місті, — не часто реалізувався українцями в США в ті роки. Еміграція, т. зв. стара та нова, жила у містах, часто у скупченнях біля церков та народних домів, побудованих у минулих десятиліттях. Обоє батьків працювали заробітково, і мало хто міг застосувати свій фах. Діти ходили до шкіл, де у більших містах були українознавчі предмети. У тих скупченнях були відділи Союзу Українок. Не створивши нової організації, жінки почали поширювати сітку Союзу Українок у всіх містах, де була навіть горстка українців.

Всесвітній Союз Українок, один з результатів величкого з'їзду 1934 року в Станиславові, не зміг проіснувати через катаклізм війни. Жінки в США з допомогою деяких європейських жіночих організацій створили свою Світову Федерацію Жіночих Організацій, котра згодом охопила ледве не всі жіночі товариства у скупченнях українок поза територіями України. Та Союз Українок Америки таки перебрав, силою обставин, представництво жінок України, чи пак жінок українського походження, на різних міжнародних і американських форумах. Тому що у міжвоєнний період жіночі міжнародні організації, на відміну від загальних міжнародних організацій, не завжди викреслювали недержавні організації, жінки мали і досвід, і можливість займатися дуже ефективно, часто у більшій мірі, ніж чоловіки, зовнішніми зв'язками. СУА в 1948 році почав брати участь у Генеральній Федерації Жіночих Клубів Америки, найбільш численному скупченні жіночих організацій, а чотири роки пізніше став складовим членом Національної Ради Жінок США, найстаршого та найбільш престижного об'єднання жіночих організацій. Через НРЖ Америки СУА брав і продовжує брати участь у міжнародних жіночих з'їздах. Тут вистачить пригадати, що перше міжнародне публічне звернення у справі катастрофи в Чорнобилі вийшло день після вибуху на міжнародному з'їзді МРЖ, який саме закінчив свої наради в Лондоні. Звернення, яке приготував провід МРЖ, було прямим наслідком праці та зв'язків Союзу Українок Америки. СУА не обмежується так званім жіночим питанням, а проводить загальну громадську та політичну працю в американському світі на всіх рівнях своєї організації. В шістдесятих роках створено репрезентаційний фонд

СТРІТЕННЯ

Добро і зло — на перехресті літ.
В цей день морози пахнуть резедою.
І тане, розчиняється пристріт.
Бо стрітенська вода стає святою.

Є погляди, неначе п'ястуки.
І світозари є.
І блискавиці!
...А стрітенські святі свічки
Недаром називаються "громиця".

Від грому — в небі.
В хаті — від біди.
Як часто розминаємось з душою!
А Стрітєння — то ж, люди, незавжди.
Бо найчарівніша — то Пам'ять-фея.

Минає все.
Любов і ворожда.
Та як би не мінялись дні і прясла,
Не замерзає стрітенська вода.
І стрітенські свічки не гаснуть.

...В цей день морози пахнуть резедою.

ім. Олени Лотоцької для підтримки цієї важливої дії. В останніх роках СУА змогло допомогти жінкам України брати участь у праці міжнародних організацій.

Велику роботу провели членки СУА завдяки своїй мозолистій ручній праці, організовуючи серед американських громад та на міжнародних виставках покази народного мистецтва України, вишивок, писанок та мистецької творчості окремих мистців. Завершенням цієї праці є різні постійні виставки народного мистецтва у більших скупченнях та особливо створення, з ініціативи та фінансової опіки СУА, високооціненого Українського Музею в Нью-Йорку. СУА також активно сприяв виданням мистецьких книжок та каталогів. Були роки, коли зразки народного мистецтва творили вікно у світ основним, елементарним інформаціям про Україну.

Ще один важливий аспект культурницької праці СУА — видання англійською та українською мовами. Абстрагуючи від власних альманахів та конвенційних книг, які стали цінним першоджерельним матеріалом загальної історії українського поселення в США, СУА спонсорував переклад та видання творів Лесі Українки і значно допоміг у дослідженні історії жінок у розвитку громадського життя в Україні та виданні перекладу цієї праці на українську мову. СУА активно сприяв виданням дитячої літератури та через наукові і літературні нагороди імені Петра і Лесі Ковалевих у поглибленні культурного надбання діячів. Само собою, відділи СУА значно причинялися до того, щоб культурні діячі та письменники мали належний форум для своїх думок та надбань.

Одним з головних та довготривалих здобутків СУА є видання двомовного місячного журналу "Наше

Життя", що виходить безперервно від 1944 року. Він включає літературні твори, вісті про працю жінок, інформації різного типу, сторінки для дітей, народні взори та куховарські переписи.

Допоміжна акція Союзу Українок під час Другої світової війни продовжувалася у повоєнні роки. Членки СУА не лише брали участь у праці ЗУАДК, але провели акцію спровадження до США вдів, яким забезпечували місце прожитку. В 1950-их роках СУА почав фінансово допомагати школам та дітям в Європі, а згодом провів успішну акцію спонсорювання освіти дітей та студентів у Польщі, Бразилії і тепер в Україні. Стипендія фонду ім. Єви Сташків підтримує вишколення молодих жінок, особливо в ділянці журналістики та театрального мистецтва.

Дух часу відбився на СУА. Організація гуртувала заміжніх жінок, і ті відразу взялися за творення світличок для дітей дошкільного віку, поширення ручних народних робіт, особливо вишивання та писанкарства. Останніми роками СУА сприяє організації цілоденних дитячих шкіл, поширенню дитячих видань в Україні, виставок і видань дитячої творчості.

Сьогодні, відзначаючи свою сімдесяту річницю, СУА остаточно звертає увагу на себе, на свою працю та потреби своїх членок. Україна має свій власний голос, свої жіночі товариства, своє міжнародне представництво, має повну відповідальність за своє самостійне існування, за добробут та права своїх громадян. СУА, не занедбуючи свого кореня в країні своїх прабабунь, розуміє, що наше членство об'єднує складна, але вдячна роля американців українського походження. У нас здобутки двох багатих світів і ми можемо надалі відплачувати їм обом сторицею.

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

З нагоди 50-ліття Організації Об'єднаних Націй Екзекутива Світової Федерації Жіночих Організацій за довголітню і успішну працю нагородила грамотами Олену Процюк, яка представляла СФУЖО в Світовому Комітеті Матерів (Мувман Мондіял де Мер) при ООН і Лідію Гладку, яка була першою представницею від СФУЖО в ООН.

Екзекутива СУА та редакція "Нашого Життя" щиро вітають визначних діячок і бажають щасливого довголіття і дальших успіхів у всьому.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Від імени українських учнів та студентів, що долею розкинені по всіх куточках світу і потребують стипендійної допомоги, Стипендійна Акція СУА складає щиру подяку всім спонсорам та жертводавцям за опіку над ними.

За останні п'ять років звернено особливу увагу на допомогу сиротам та іншим покривдженим долею дітям в Україні та інших східноєвропейських країнах. Сьогодні добра освіта молодого покоління — це запорука збереження Україною своєї незалежності і визнання нашої держави в усьому світі. Деякі опікуни, будучи в Україні, мали нагоду завітати зі своїми стипендіятами.

Стипендійна Акція продовжує свою діяльність у Бразилії, Аргентині та інших країнах Південної Америки, де колишні стипендіати СУА втішуються неабиякими успіхами. Українська мова стала обов'язковим предметом у народних школах штатів Парана та Санта Катаріна в Бразилії. Колишня стипендіатка СУА М. Лозова є директоркою та впроваджує методологію навчання української мови не тільки для учнів, але також і для учителів. Єпископ УПАЦ у Бразилії Є. Ференц також користувався довголітньою стипендійною допомогою. У Бразилії інтернати для дітей українського походження заповнені й далі потребують нашої підтримки. У Південній Америці шкільний рік вже почався, тому просимо спонсорів та добродіїв прислати свої внески до Стипендійного фонду, щоб ми могли їх переслати якнайскорше до Ваших стипендіатів.

Повідомляємо, що в 1995 році Стипендійна Акція СУА приділила 700 стипендій на суму 146,712.95 дол. у 15-ох країнах. Ось уривки з листів стипендіатів:

*"Декілька днів тому відбулася значна подія для українців у Югославії — прибули перші підручники з України "Буквар" та "Материнка". Працюю і далі в школі, вчу моїх учнів рідної української мови. **Тетяна Мацевко**, Югославія".* Спонсорували її подружжя Карл і Стелля Гакбарти.

"З радістю повідомляю Вас, що я закінчила факультет адміністрації рільництва. Запрошую Вас на мою форматуру, яка відбудеться 9 лютого 1996 р. Завжди вдячна Вам та спонсорам..." Стипендіатка **Салета Тереса Кереч**, Бразилія". Салету спонсорував 62-ий Відділ СУА.

Люба Більовцук,
референтка стипендій.

Saleta Teresa Kerech.
Saleta Teresa Kerech.

Tamara Hordynska with her student Lyubov Holovata during a visit in Lviv, Ukraine.
Sponsor Mrs. Tamara Hordynska with her student Lyubov Holovata during a visit in Lviv, Ukraine.

ПАМ'ЯТІ ЛЕОНТИНИ ГОШОВСЬКОЇ

Серед турбот і праці швидко минув рік, як 21 лютого 1995 року відійшла у Божу вічність **св. п. Леонтини Гошовська** — членка-основниця 82-го Відділу СУА в Нью-Йорку.

Народилася Леонтини 1921 р. в релігійно-патріотичній родині Василя і Олени Мицаків у селі Бусовисько Турківського району на Львівщині. Щасливе дитинство і перші роки навчання Леонтини проминули в рідному селі під опікою дбайливих батьків, які навчили її любити Бога й Україну. Тож не дивно, що від юних років захопилася ідеями українського націоналізму і в 1941-44 роках була зв'язковою ОУН-УПА на терені Бусовисько—Турка.

Середню освіту, яку започаткувала в "Рідній Школі" у Самборі, закінчила матурою у гімназії Сестер Василіянок в Яворові. Відтак поступила на учительські курси, однак Друга світова війна перервала навчання. У серпні 1944 р. під тиском смертельної загрози від московсько-більшовицького окупанта Леонтини разом зі сестрами подалася на Захід. Мандруючи скитальчими дорогами, завжди тужила за рідним селом і турбувалася долею батьків і сестри Катрусі, які залишилися під більшовицькою владою. В Німеччині у таборі втікачів у Міттенвальді заприятелювала зі студентом Володимиром Гошовським, з яким одружилася. Незабаром молоде подружжя виїхало до Австралії, а по кількох роках з двома дітьми прибуло до США. Тут родина Гошовських замешкала в Бронксі, Н.-Й., де включилася в громадське життя при парафії української церкви Св. Покрови. Леонтини вступила в ряди Сестрицтва ім. св. княгині Ольги, яке працює для добра рідної церкви і громади. Любляча мати, зокрема, присвятила свій час і увагу релігійному та патріотичному вихованню трьох дітей. Богдан, Лідія і Роман закінчили з відзначенням парафіяльну школу українознавства були активними членами молодіжної організації СУМА в юнкерсі.

У 1964 р. Ляоня стала однією з основниць 82-го Відділу СУА, в якому 30 років ми дружньо співпрацювали для

росту організації та для добра нашої громади й нескореної України. Обдарована мистецьким талантом з рамени 82-го Відділу СУА провела ряд показів вишивання і писання писанок не тільки на українських фестивалях, але й в міських бібліотеках і університетах, щоб ознайомити американського глядача з історією і культурою українського народу. Леонтини була щедрою на організаційні цілі СУА, передусім на Український Музей в Нью-Йорку, на потребуючих братів і сестер у Бразилії, а відтак на жертви чорнобильської катастрофи. Зразково виконувала членські обов'язки, радо відбувала призначені чергування в Музеї, а на різні наші імпрези приносила смачне печиво. Декілька років була секретаркою у нашому Відділі. Завжди активна і працююча, Леонтини Гошовська належала також до Товариства "Бойківщина", Відділ "Маківка", в Нью-Йорку та спільно з дочкою Лідією брала участь у різних бойківських імпрезах.

Покійна була приємної, веселої вдачі, любила людей і кожному старалася допомогти в потребі. Окреме місце в її серці займали її любі внуки Віктор і Андрійко, якими гордилася і турбувалася, щоб у чужому середовищі зберегли релігійну та національну свідомість своїх батьків. На жаль, доля не була ласкавою для покійної. Несподівано в 1991 році помер найстарший син Богдан, а через кілька років вона тяжко захворіла та після важкої боротьби з недугою заснула навіки. Така Божа воля!

У похоронному заведенні 22 і 23 лютого минулого року після парастасу при численній участі родини, парафіян і приятелів прощали покійну від церковного Сестрицтва і Товариства "Бойківщина" Ірина Г. Іванчишин, від 82-го Відділу — Олександра Кіршак, яка підкреслила погідну вдачу, жертвенність і працюючість св. п. Леонтини. Широко прощав покійну товариш з гімназії "Рідної Школи" в Самборі Лев Футала. У своєму слові згадав, як з рейдуючою частиною вояків УПА в червні 1947 р., добившись до Баварії, попав до табору інтернованих у Деґендорфі. Тоді подруга Леонтини була однією з перших, яка зорганізувала допомогу харчами і одягом для виснажених рейдом вояків УПА.

На тернистій дорозі життя радісним святом для покійної був день проголошення незалежності української держави. Сповнилась ідея, для якої працювала і за яку молилася.

Поховано св. п. Леонтину Гошовську на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, де спочиває син Богдан. Похоронний обряд довершив о. ігумен Маврикій Попадюк, ЧСВВ. Жалібно громада відспівала "реквієм скитальців" — "Відлітають сірим шнурком журавлі у вирій". У глибокому смутку дочка Лідія, прощаючись з мамою, поклала на домовину грудку рідної землі з могили Тараса Шевченка. У краший світ до Творця Господа відійшла наша дорога союзанка, яка все життя широко трудилася для своєї родини, української церкви й України.

Через 82-ий Відділ СУА у пам'ять покійної проведено збірку (1,000 дол.) на будівельний фонд УМ.

Вічна і світла їй пам'ять!

Ірина Г. Іванчишин,
культосвітня референтка
82-го Відділу СУА.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

MARCH 1996

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

TARAS SHEVCHENKO

THE THREE PATHWAYS

Once three pathways, broad and wide,
Met upon the plain;
Into foreign parts, three brothers
Set out from Ukraine.
And they left an aged mother,
And one left a wife,
One a sister, and the youngest
Left his chosen bride.
The old mother planted three
Ash-trees in the meadow,
And her son's wife planted there
A poplar tall and slender,
And the sister planted there
Maples by the valley,
And a guelder-rose was planted
By the young fiancée.
But the ash-tree did not root,
And the poplar withered,
The three maples withered up,
The guelder-rose wilted.
The three brothers do not come...
Their mother weeps them still,
And the wife weeps with her children
In a house grown chill.
The sister weeps, she goes to seek
Her brothers among strangers...
And the young bride? In her coffin
Quietly they laid her...
The three brothers do not come,
They roam the world, forlorn,
And three pathways, broad and wide,
Are overgrown with thorns.

In this issue, as part of Our Life's series of commemorative articles and stories on the Chernobyl nuclear disaster, we are continuing our focus on the workshop on Environmental Disaster and Its Effects on Women and Children which was held in Beijing during the UN's 4th World Conference on Women. The following, reproduced in full, is the statement of Mrs. Anna Krawczuk, workshop panelist and president of the UNWLA.

SUMMARY OF COMMUNITY ASSISTANCE IN THE AFTERMATH OF THE CHORNOBYL DISASTER

By ANNA KRAWCZUK

Beijing, China. September 1995. From left: Atena Pashko, President of the Ukrainian National Women's League of Ukraine, Anna Krawczuk, UNWLA, Inc., Nina Kowalska of Ukraine, Iryna Kurowyckyj, UNWLA, Inc.

April 1986. The news of the Chernobyl nuclear disaster spread like wild fire all over the world. The denial by the then Soviet government and falsification of facts created disinformation that exists even to this day due to the lack of data.

Ukrainian communities throughout the world reacted. First with disbelief, then with extreme concern with realization of the magnitude of the tragedy not only in Ukraine, but also in Bielorussia, Norway and other countries. Lack of medical diagnostic equipment, medicines and vitamins was evident and became a priority. The hardest hit were the children.

USA — November 1989. Through the efforts of Dr. Zenon and Nadia Matkiwsky (who later founded the Children of Chernobyl Relief Foundation — CCRF) and Parliamentary Deputy of Ukraine, V. Yavorivsky, the first airlift delivered 1200 lbs of vitamins and antibiotics to Kyiv. Their destination — Chernobyl radioactive areas and the victims, especially the children. It was followed by the First Official Airlift of 85 tons of medical equipment and medicines. With the fall of the USSR more airlifts followed, more people, organizations and pharmaceutical companies got involved. The US government listened and approved. Altogether, 15 airlifts and four

sea shipments with over 700 tons of medical aid were sent. The Ukrainian National Women's League of America, in joint projects with CCRF, equipped a laboratory in Lviv Pediatric Hospital five years ago, and a GE Max MRI was delivered to a hospital in Kyiv by a US Military Cargo Aircraft last year. At this time a USAID funded airlift is being prepared.

Canada. The World Council of Social Services of the Ukrainian World Congress organized the Chornobyl Commission in 1986 that prepared and presented a report on findings regarding the Chornobyl nuclear disaster to the Canadian government in 1988. Recommendations were made; leaflets were sent to Ukraine for distribution. The WCUSS's member organization, Ukrainian Canadian Social Services, financed a team of doctors from the University of Toronto on a fact finding mission. The U of T recommended medical aid and information for Kyiv and Chornobyl areas. Exchange of information was pursued. Ukrainian Canadian Social Services and other organizations have since sent medical equipment and medicines to various hospital and organizations in Ukraine. UCSS of Toronto was the first sponsor of Health Camp for the children in Kyiv. World Federation of Ukrainian Women's Organization member organizations sponsored children's camps in their respective countries (Belgium, Canada, France, Germany, Poland, the United States and others). In 1991 WCUSS helped organize 94 Social Service Centers in Ukraine with the help of the Canadian government and member organizations.

1989. Toronto, Canada — The Children of Chornobyl Canadian Fund (CCCF) was founded to improve the health care and assist the victims of the 1986 Chor-

nobyl disaster. It included **Help Us Help The Children** (HUHTC) that focused on 120 orphanages throughout Ukraine and aided over 20,000 children. **Project Nadiya/Dzherelo Rehabilitation Centre** is giving hope to the children with disabilities. **Yasen Children's Rehabilitation Centre** (where 200 children per month are treated) provides rehabilitation for children who have undergone oncologic therapy or are suffering from chronic physical disorders. Its aim is to expand current projects through a joint venture with the Ministry of Health, Ukraine, in education and rehabilitation. In November '95 a ninth trip to 88 orphanages in Ukraine is planned.

In conclusion, the World Council of Social Services reports that concrete medical aid is a priority and continues to be sent to Ukraine by Ukrainian organizations in Canada, USA, Australia, Switzerland, England, Germany and South America.

From various reports, we know that in addition to Canada and the USA, countries worldwide (Germany, Austria, France, Belgium, Japan and others) are aware of the catastrophe and are very helpful. We thank the Cuban people for supporting camps in their country, for the children from Ukraine affected by the radiation. We thank UNICEF for sponsoring two camps for the Chornobyl children.

The Chornobyl nuclear disaster is not over. It has become a global tragedy. We appeal to the world community to continue its assistance to those who are suffering and to do everything that is possible to prevent another such accident.

For NGO Forum '95 — Beijing, China — August 30 —September 15, 1995

In one of the tents at Huairou, China. August 1995. From left: Iryna Kurowycky, unknown, Oksana Sokolyk, unknown, Anna Krawczuk.

THE TEACHING OF ENGLISH IN UKRAINE: A PROGRESS REPORT

BY LAURIE MOODY

This past summer, I set off for Ukraine with a dual purpose: one to serve on the faculty of the Summer Institute on Current Methods and Practices in TESOL and the other to observe actual university English languages classes taught by Ukrainian professionals. My original intent in making these observations was to get an understanding of traditional language teaching methodology in Ukraine. Both because of the isolation imposed by the Soviet government and because of the policies imposed on the education system by Communist doctrine, language education, as well as all education, developed in a very different manner from that of the western world. In some ways the resultant system was successful. In the field on English language instruction, the fact that students actually acquired a high level of proficiency in the British variant of English without ever having interacted with a native speaker seemed to indicate that elements of that instructional process would be worth examining.

Unfortunately, I arrived too late — too late in the year to have the opportunity to visit a wide variety of classes, and too late in time to catch a glimpse of classes unaffected by Western influences. The political and economic changes as well as newfound freedoms which are having such a drastic impact on Ukrainian life in general are also affecting the entire system of education. Formerly, educational policy was completely regulated from the Ministry of Education. Now the Ministry seems to have much less influence than in the past. This is due in part to the fact that its official position is to give the universities and other institutions of higher education more freedom in the hope that they will be able to develop economic autonomy. Sensing this power vacuum, the teachers in the English language field have

taken the initiative to implement new ideas in their classrooms. As a result, language teaching methodology varies from institution to institution. How much centralized control will be imposed in the future remains unknown, but undoubtedly, the greatest tool for control will be a Ministry-mandated testing system. At present, the whole issue of testing is in flux. Hopefully, the classroom teachers will have a say in the changes in the testing system as it develops. Until some order is restored however, change, and its unwelcome corollary uncertainty, will continue.

Admittedly, my classroom observations and informal talks with both teachers and students were limited in scope and do not constitute a definitive study of English language teaching in Ukraine. Nevertheless, I would like to make observations in two areas which are having a direct impact on how the English language is taught in Ukraine: 1) the prominence of the British Council in the area of teacher training and material dissemination and 2) the apparent need for more American language and culture programs for teachers of English at all levels.

The British Council provides English language teacher training almost everywhere in the world. One of its aims is to promote English as a world language. It is not, however, either a philanthropic or a wholly governmental agency. It functions primarily as an advocate for British culture and British industry. In this role, it promotes English language texts published in Britain by operating well-stocked libraries for teachers and teacher trainers, by offering courses in language teaching methodology, and by providing class sets of texts to elementary, high school and university teachers. All of the teachers I observed had availed themselves of the British Council library at the Kyiv Polytechnic University,

Greeting song for the Summer Institute faculty by English language faculty of the Vinnytsia Pedagogical Institute.

Summer Institute faculty and student assistants in Kyiv, waiting to be transported to Vinnytsia. First row, second from right, Summer Institute director Zirka Voronka.

had attended training sessions and were using British texts in their classes. There are at least four British Council libraries in other regional centers throughout Ukraine. All of them offer the same services, so the Council's work is not limited to the capital.

Much of the training methodology I observed can be traced to British texts and British Council teacher-training sessions. Both the texts and training stress communicative activities. Although the classes I witnessed were mostly teacher-centered, the focus of each lesson was on English language for communication, not on grammar. In only one class did I see translation used. For current students, who will have the opportunities to communicate personally with native speakers of English, these changes are certainly improvements over the translation and grammar-based instruction of the past.

However, the almost exclusive use of British texts and the widespread influence of British Council training means that new as well as experienced teachers are still trained in a British variant of English which includes a strong component of British culture. Other Englishes — Australian, Canadian or American, for example — are largely ignored. In some texts, American English is presented, but usually for purposes of contrast. In fact, the general impact of the treatment of American English in some of these texts often strikes native speakers of American English as condescending. They seem to ignore the richness and variety within the Englishes of America (Canada included). American English to the authors of these texts is merely one variant in the vast world of British Englishes.

I suspect that the inclusion of exercises related to "American" English in British texts is the result of demand on the part of students around the world. While there were some Anglophiles among the Ukrainian

students I met, the vast majority were interested in knowing more about American English and American culture. Their British Council trained teachers and the British textbooks do not satisfy this desire. The question seems to be "Why aren't the United States government and American publishers filling this need?"

In Kyiv, the United States Information Service (USIS) maintains America House, a library of American works in many fields, which is open to the public. This library also distributes American English language teaching materials which the agency publishes itself. America House does not involve itself directly in English language training, nor does it serve as a language teachers' resource center. It has no connection with commercial

Svitlana Chuhu of the Vinnytsia Pedagogical Institute who helped organize the Summer Institute and has recently been elected as president of the newly formed TESOL affiliate in Ukraine.

American publishers. In general, American English language texts are not available to teachers in Ukraine.

Today there are close to 80 Peace Corps volunteers in Ukraine, but most are assigned to teach students in primary and secondary schools. For the past four years, American and Canadian volunteers have brought American English to one-month summer classes through the Ukrainian National Association's Teaching English in Ukraine project. However, very little teacher training from an American perspective is available to Ukrainian English teachers. Siena College, Loudonville, New York, provides teacher training to primary and secondary school teachers in Sumy; 30 Ukrainian language teachers have received US government grants to study in special programs in Europe and the United States; approximately 280 Ukrainian teachers in pedagogical institutes/universities have participated in the two-week in-service Institutes on Current Methods and Practices in TESOL sponsored by the Ukrainian National Association. Moreover, there is only one USIA fellow in Ukraine to coordinate (American) English language teaching acti-

vities. In sum, this seems like very little representation of American language and culture in a country of 52 million people.

The British have long recognized the power inherent in spreading their language; they also see it as an economic advantage. The United States government approaches languages teaching from another perspective. Members of this Congress, no doubt, view spending funds in this area as expenses to be cut rather than as a means to further economic development. I realize that this issue is a complex one with deep historical roots; nevertheless, it is one which merits exploration and open discussion.

Laurie Moody, an associate professor of ESL at Passaic County Community College in Paterson, New Jersey, has served on the faculty of the Summer Institute on Current Methods and Practices in TESOL, for the past three summers and has presented pre-service training programs for the volunteers in the UNA's Teaching English in Ukraine Project. She welcomes your responses in letters or e-mail (LaurieMoody@eworld.com).

FROM THE DIARY OF A UKRAINIAN HOUSEWIFE

ROBERT'S RULES OF ORDER NEED NOT APPLY

by DMZ

THE GENERAL ANNUAL MEETING — РІЧНИ ЗАГАЛЬНИ ЗБОРИ (with the ZBORY for some inexplicable reason in the plural) is a unique happening among diaspora Ukrainians. Unlike corporate or institutional general annual meetings, the Ukrainian ZBORY have their own absolute flavor. It is not clear how this unique flavor evolved. It might have originated in the post World War II displaced persons camps from feelings of bereavement caused by the loss of the homeland and the right to self-government. They answered a basic human need for participation in a political and governmental process. Through the years, the ZBORY acquired their own special ritual and are now the diaspora's answer to civic obligations, political aspirations and town meetings. It makes no difference if the organization is big or small, cultural or social, academic or fraternal, as long as it has enough members to make the ritual work. In fact, one need not be a member in good standing, or even a member, to participate. It is a Ukrainian birthright.

Diaspora Ukrainians are an emotional lot with the psychological baggage of being the world's foster child — having a place to stay but not really belonging. Like the Jews, who are united by their religion but are citizens

of many countries, Ukrainians are citizens of many countries united by their national origins. The ZBORY, therefore, always have an emotional underpinning where parliamentary rules are overruled by an aching soul. The RULE of the ZBORY is an emotional stand with the heart opened wide and the soul unfurled. Oratory not order, pathos not reason, is the persuader. Attending one's first ZBORY may be considered a rite of passage into the civic realm of the Ukrainian diaspora community.

ZBORY attenders are divided into four basic groups that mirror the old Greek concept of elements — earth, water, fire and air. First there are the WE who are in and want to stay there and are convinced of having the divine right. Then there are the THEY, who are not in but very much want to be. THEY have a mandate from God to correct all the ills caused by the WE. Third are the THEM, the political tricksters, ready to jump in while the WE's and the THEY's battle it out. THEM cannot be identified by their agenda, for it is always murky and unclear. THEM wait patiently for a chance to pounce and can quickly turn a ZBORY into chaos. The fourth group, the largest in number, are the UNINVOLVED. They are the spectators and one half of them will definitely stand behind the WINNER who

emerges from the WE, the THEY, or the THEM. The other half of the UNINVOLVED are the eternal pessimists who don't much care who wins. They believe that the only thing that matters is to die a martyr's death for ethnic principles.

What makes this classification most extraordinary is that Ukrainians don't chose a group, they intuitively fall into one. Those with a leadership drive will always pop up in either the WE or the THEY group. The furtive personalities seem to favor THEM. The UNINVOLVED, unburdened by the gravity of the issues, are those who come religiously to as many ZBORY as they can find. They partake in social discourse, winding it down to chatting and gossip in the most friendly manner.

The ZBORY officially begin with NOISE during which someone is selected to chair the meeting. That choice often indicates who might dominate the ZBORY — WE or THEY. The agenda is hardly noticed and the reading of the minutes of the last ZBORY is often unanimously accepted because no one remembers much of what was really said a whole year ago. The customary reading of the officers' reports is usually accepted with an air of boredom. Hence the traditional call for a discussion about the said reports is often waived in favor of the GRAND GENERAL DISCUSSION. There is an unwritten rule that all of those attending are entitled to self expression during this GRAND GENERAL DISCUSSION — it is, so to speak, a Ukrainian First Amendment that satisfies the need for the expression of the soul and

mind. "Foreign rules," Robert's or anyone else's, can dampen this spirit or improve it. For example, invoking one of these foreign rules by asking to speak on a point of order, can become a clever means of trying to get your own word in edgewise.

Eventually, the ZBORY agenda arrives at the election of new officers. The WE, having a By-Law nominating committee, present their list. The THEY, of course, present their list from the floor. The scene at this stage of the ZBORY resembles a pendulum with most participants going side to side. As the swaying motion continues, peer pressure comes into play. Some candidates abdicate under duress while others agree to become candidates out of patriotic vocation. The UNINVOLVED begin to grunt here and there while THEM look for opportunities to foment new discussions. All too soon, the UNINVOLVED grow restless; the ZBORY have been very long and it is time for the promised coffee and "непекучка."

The actual election, a process often conducted with little care because it is so rational a task, is time consuming. The march through the voting booth has a winding down effect. The UNINVOLVED have by now dissolved into small intimate groups, where shedding their sheep's clothing, the wolves express their very PERSONAL and TRUE feelings about the whole scene. The WE and THEY battling squads carefully watch the vote tabulations, some with agony and some with ecstasy already looking ahead to next year's ZBORY.

YOUR WILL

Why it matters, what it does and doesn't do,
and how to make it better

By LUBA KOS

A will is one of the most important legal documents any person, regardless of wealth, can execute during a lifetime; A will has no legal force during a person's lifetime, it becomes effective only after that person's death. It is a vehicle by which individuals can express their exact wishes as to the distribution of their estate.

Estates. The word "estate" brings to mind mansions, jewelry, expensive cars and large sums of money. That is not necessarily true. Anyone with a home, a car, a bank account, clothes or investments has an estate. Your "estate" is the sum total of everything you own.

When a person dies, the assets in the estate are determined, the funeral expenses and other debts are paid, inheritance and estate taxes are settled, and any monies due to you at the time of death are collected. After that, the assets are distributed according to the directions of a will. Not having a will leaves a person's estate subject to intestate laws of the resident state, laws which generally penalize survivors and intended beneficiaries.

Keeping Clear Records. It is not necessarily true that a will that fully outlines assets is all that is needed. Wills often simply divide estates into bulk portions,

mentioning major assets and leaving heirs, executors and courts to determine the remaining contents of an estate. Without clear records, the family is faced with the costly task of locating records and documents to establish the extent of the estate. Certain major assets are not typically listed in a will. Life insurance proceeds, pensions, Social Security and other government benefits have distribution plans which are unaffected by wills and, therefore, are usually not mentioned. A clear, up-to-date list of assets will prove invaluable to heirs. Also of value to the family is a record of personal wishes regarding funeral and burial arrangements. You can spare your family the distress of making decisions about such arrangements by making these decisions yourself and by recording your preferences.

Probate. Probate is the term used for the legal procedure established by each state which leads to the estate's final distribution. Many individuals believe that it is not necessary for an estate to be probated if the deceased person left a will. This is not true. Some legal authority must determine its validity, identify the heirs, determine the value of the estate, calculate the taxes to be paid and provide for the proper distribution of assets.

Life Insurance. Certain assets are not subject to probate and are not subject to the distribution provisions of your will. One of these is your life insurance contract. The beneficiaries of your life insurance are determined by the life insurance contract between you and your life insurance company. The proceeds of a life insurance policy, besides replacing the lost income of a wage earner, can, if properly used, provide estate liquidity. They can be used to pay the estate taxes, unsettled debts, probate costs and other expenses incurred when a person dies. Without the money that life insurance provides, some if not all of the assets of your estate might be sold quickly for ready cash to cover these expenses. Life insurance proceeds can be exempt from federal estate tax if the beneficiary arrangement and ownership of insurance has been properly made.

Financial Planning. Do not make the mistake of thinking that a will can cure your estate distribution in all situations for wills are only one part of the planning process. With a sizeable estate, for example, the federal estate taxes can be very expensive. There are ways to minimize the taxes imposed on an estate. Proper planning with the assistance of a good and trusted estate financial planner can make all the difference.

Women and Wills. Women are even more hesitant

than men about drawing up a will. But a woman needs to have a will no matter what her family situation. A common mistake that married women make is thinking that a married woman does not need her own will. But in having her own will, she may take optimal advantage of allowable marital deductions and provide for her children properly. She may also need a will that provides for the redistribution of property inherited from her parents. Furthermore, a married woman can coordinate the provisions of her own will with those of her husband's to provide for the most beneficial distribution.

Reviewing and Changing a Will. When a person makes a will, the intention is to consider what the current situation is and to anticipate what the future will be. We often make a will out of concern for our families and others who are important to us. A will is the surest way of making certain that money, property, and other tangible items are distributed appropriately when we are gone.

Once a will is made, the legal documents are laid aside in a safe place and forgotten, with the thought, "There, that's done." There the will sits until some major traumatic event occurs or until the death of the person making the will. But not reviewing the will from time to time may be almost as bad as not having one at all.

When a will is written, it is designed with as much flexibility as possible. It would be virtually impossible, however, to prepare a will in 1996 that could be guaranteed to apply to specific circumstances in the year 2015 or 2025. Things change and there are many reasons that make it essential to review the documents to assure they reflect current circumstances. The reasons are usually related to the following categories: people, money, or legal matters.

A death, marriage, divorce, births of children or grandchildren, health changes, retirement, changes in competency or other specific bequests for beneficiaries could all have a drastic effect on how the will maker's final wishes are carried out. The willmaker, among other things, should designate an executor, appoint a guardian for any minor children and, if necessary, create a trust.

Increase or decrease in estate size, increases or decreases in designated bequests, retirement, changes in the nature of assets (such as a sale of a business), and other situations could also affect a will.

Moving a residence from one state to another and changes in tax laws are but two of the many legal matters that make a periodic review of a will a necessity.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Одним з найздоровших страв є риби. Риби можна поділити на три роди: риби солоних вод, свіжих вод і моллюски. Хоч в Америці споживання риб є доволі поширене, однак перед ведуть Франція, Італія, Росія і країни Далекого Сходу.

Риби є джерелом білка, заліза, вапна, вітаміни "Б", а морські риби — йоду. Тепер риби належать до дорожчих страв у порівнянні з м'ясом, але вони здоровіші.

подаємо приписи на три роди риб.

ПЕЧЕНА МЕЧ-РИБА (SWORD FISH) на 4 особи

Два фунти риби в одному куску
сіль і перець

майонез

терта булка або краще подрібнені кукурудзяні платки (corn flake crumbs)

суха цибулька (minced onion)

Рибу посолити і поперчити. Намастити майонезом і посипати тертою булкою або кукурудзяними платками.

Пекти в нагрітій до 400° печі — 30 хвилин.

ЗНАМЕНІТІ ФІЛЕ ЗІ СОЛІ (FILLETS OF SOLE) на 4 особи

1 1/2 фунта філе зі солі

2 кварта води

сіль

1 платок цитрини

1 кружальце цибулі

кілька галузок свіжої петрушки

6 зерняток чорного перцю

1 лавровий листок

ПІДЛИВА

3 ложки масла або маргарини

1/2 горнятка рибячого росолоу

2 ложки борошна (муки)

1/2 горнятка молока

1/4 горнятка білого вина або "шер"

У воді заварити поданих 6 складників, щоб кипіло 15 хвилин. Тоді вкласти рибу і варити 8-10 хвилин, вважати, щоб риба не розварилася. Вийняти рибу уважно і покласти на огнетривалий плиткий посуд.

В риночці стопити масло, додати борошно і змішати, розпустити молоком і рибячим росолом і варити на малому вогні, щоб згустіло, постійно мішаючи. Додати вино. Посолити і поперчити до смаку. Налити підливу на рибу і покласти у піч або "бройлер", щоб легко зарум'янилося.

Можна вживати іншу рибу — як камбалу (Flounder), або судак (Perch).

ВАРЕНИЙ ЛОСОСЬ З МАРИНОВАНИМ ОГІРКОМ
І ЗЕЛЕНОЮ ПІДЛИВОЮ (SALMON) на 8 осіб.

2 по 1 1/2 фунта філе з лосося

юшка як на філе зі солі (попередній припис)

Варити лосось в ющі 10-12 хвилин. Спробувати вилкою чи м'який. Обережно вийняти на посуд і як трохи простигне, накрити алюмінійовим папером і вкласти до холодильника. (Можна варити попереднього дня).

МАРИНОВАНИЙ ОГІРОК

1 огірок без зернят, тонко нарізаний

1 червона цибуля, тонко нарізана в кружальця

1 ложка солі

1/2 горнятка цукру

1 горнятко оцту

В друшляку змішати огірок, цибулю і сіль. Потрясти, щоб були покриті сіллю. В мисочці розпустити цукор в оцті, додати огірок і цибулю. Добре змішати. Накрити і вкласти до холодильника на 3-4 години.

ПІДЛИВА

3 ложки майонезу

3 ложки кислої сметани

1 горнятко листочків свіжої петрушки

Всі складники змішати в електричному збивачі (blender)

Відцідити огірок. Лосось уложити на полумиску. Довкруги обкласти маринованим огірком, який посипати дрібно нарізаною зеленою петрушкою.

Окремо подати підливу.

СМАЖЕНИЙ КОРОП

4 фунти коропа (купувати живого і замовити зробити філе)
олія до смаження

1-2 яйця — розколючені

борошно і терта булка

Зробити котлети і смажити на гарячій сльї.

"БЛАКИТНИЙ" ПСТРУГ (TRUITE AN BLUE)

Назва "блакитний" походить від того, що оцет у воді змінює шкуру пструга на блакитний колір.

4 пструги

3 горнятка води

1 горнятко оцту

1 ложечка солі

6 зерняток чорного перцю

Зварити воду з оцтом, сіллю і перцем до закипіння. Вкинути туди пструги і варити 4 хвилини, щоб були м'які.

Подавати політі стопленим маслом з вареною картоплею. Це найбільш прийнятий спосіб подавання пстругів, які є "делікатесами".

СПАГЕТІ З КРАБАМИ АБО ОМАРАМИ

1 8-унцова банька крабів (crab) або омарів (lobster)

8 унцій спагеті

2 зубки часнику, втертого

1 ложечка "орегано"

2 ложки маргарини або масла

1 середньої величини помідор, посічений

1/2 горнятка вершків (heavy cream або half & half)

1/2 горнятка дрібно нарізаної зеленої цибульки

1/2 горнятка швейцарського або синього сиру (blue cheese)

1/2 горнятка тертого пармазану

Зварити спагеті. Всмажити на маслі часник і орегано, мішаючи 1 хвилину. Додати помідор і варити 3 хвилини. Додати решту складників і варити на середньому вогні, щоб сир стопився.

Накласти гарячі спагеті до миски і полити підливою.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО УКРАЇНУ

(Післясвяткові рефлексії з традиційної зустрічі
33-го Відділу СУА у Пармі)

Як і попередніми роками, 33-й Відділ СУА в Клівленді-Пармі, Огайо, знову влаштував традиційну різдвяну зустріч для союзників та їх родин, гостей і спонсорів. Зустріч відбулася 14 січня в залі будинку Астрдом при катедрі св. Йосафата в Пармі.

Відкриваючи зустріч, голова Відділу Міля Русин сердечно привітала достойних гостей — о. митрата Ревтюка, голову УВС Василя Ліщинецького, голову Округи СУА Іванну Шкарупу, почесну та довголітню членку СУА Ірину Кашубинську та почесну членку Округи Марію Грушкевич. Подібного вшанування удостоїлися також присутні почесні членки Відділу СУА Юлія Тарнавська, Стефанія Вільшанецька, Стефанія Городиська, Міля Воляник, Міра Грабець та Іванна Вовк.

У вступному слові Міля Русин зазначила, ще величність Різдва Христового в українського народу сповита чаром віковичних звичаїв, народних традицій та ніжністю колядок. Крім того, містерія Святої Ночі наповнює наші серця і душі особливими настроями, одухотворенням, добротою та щирістю, а святвечірня Христова зоря дає надію на кращу долю всього людства. І тому ми бодай в уяві ідемо за тією вишлемською зіркою, яка своїм світлом привела пастушків до Ісуса, показала дорогу царям. "Тому тією силою світла та ласкою новонародженого Спасителя, — сказала М. Русин, — освітін наші серця до дальшої мандрівки нашого життя".

І хоч проживаючи в гостинній країні Вашингтона, далеко від рідного краю, членки 33-го Відділу СУА завжди пам'ятають про свою рідну Батьківщину — Україну. І то не тільки пам'ятають, але й допомагають їй в силу своїх спроможностей. І тому щороку під час таких різдвяних зустрічей тут засвічують традиційні свічки. Кому саме і за що?

Перша традиційна свічка була присвячена нашій молодій українській державі, яка, незважаючи на важку працю, відданість і посвяту свого народу, ще не позбулася небезпеки. "Хай за благословенням новонародженого Спасителя живе вона, розвивається та крокує до належного їй місця в колі вільних і могутніх країн світу" — сказала Міля Русин.

Друга свічка була присвячена 10-ій річниці горезвісної чорнобильської трагедії. Засвічуючи її, при-

сутні згадали про ті тисячі жертв, що вже відійшли, і тих, які ще й досі страждають без надії на краще завтра, а головне про невинних і нещасних дітей.

"А третя свічка, — сказала М. Русин, — хай горить у пам'ять союзників — членок головної управи, Округи і нашого Відділу, які трудилися для добра нашої організації. Схилим голови і згадаймо членок і членів родин, які в минулому відійшли від нас у вічність — бл. п. Марію Яворську та чоловіка нашої членки Валентина Максимова".

І, нарешті, окрема свічка була засвічена за воїнів України — найкращих її синів та дочок. Вони пішли на поклик свого сумління, сповнені гарячою любов'ю до своєї поневоленої Батьківщини, у різних військових формаціях або в лавах УПА боролися за незалежність свого народу. Ціною їх життя і любови до України маємо тепер вільну Україну.

Підтримуючи дружні стосунки з українською жіночою організацією Херсону, Відділ СУА в Клівленді та Пармі не раз висилав і далі висилатиме до тамтешніх потребуєчих (переважно сиротинців) ліки, солодоші, одяг і т. д. А для нашого громадянства Відділ влаштовує різні імпрези та базари.

У мистецькій частині цієї зустрічі, якою керувала культурно-освітня референтка Люба Гурко-Боднар, була деклямація вірша "З нами Бог" Романа Завадовича у виконанні учениць школи св. Йосафата Христини Стахур та Кляриси Мойсеєнко.

Цікавий спомин "Різдво у Василя Стефаніка" Василя Костащука прочитала Люба Мичковська. Починаючи від 1925 р., Василь Костащук кожного року на Різдво відвідував свого знаменитого дядька Василя Стефаніка і кожна така гостина для автора цього спомину була великим святом.

У минулому році, подаючи репортаж про традиційну різдвяну зустріч 33-го Відділу СУА в Пармі в одній з наших газет, д-р Володимир Боднар закінчив його таким висновком: "Треба ствердити, що 33-й Відділ проводить конструктивну працю в різних ділянках нашого релігійно-суспільного життя діаспори і України".

Такий висновок можна зробити про діяльність цього Відділу і за 1995 рік.

Юліан Мовчан

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ В МАЯМІ

17-ий Відділ СУА у Маямі, Флориди, урочисто відзначив 125-ту річницю з дня народження Лесі Українки. Свято відбулося 28 січня в залі української католицької церкви.

Гарно прибрану залу після Богослуження заповнила публіка. На сцені пишався портрет Лесі Українки, який намалювала на свято членка Відділу Ірина Дзюбинська, яка недавно приїхала з України. У заповненій залі, в якій було чимало молоді, розпочалася цікава і добре підготована програма. Свято відкрила голова Відділу Мирослава Тершаковець. Вона привітала гостей і попросила пароха о. Івана Стевенського провести молитву. Отець І. Стевенський у своєму слові підкреслив велич і значення Лесі Українки як поетеси і української патріотки. Він дав признання 17-му Відділові СУА і усім союзнякам за їхню працю і за те, що вони вносять життя і активність до нашої громади.

Після американського гімну і гімну СУА імпрезова референтка Ірина Ракуш виголосила доповідь. Моттом доповіді були думки Лесі Українки, висказані в її поезії "Контра спем сперо":

*Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий піднімати
І вагу несучи ту страшную
Буду пісню веселу співати.*

Прелегентка уміло і цікаво побудувала свою доповідь на конструктивній і оптимістичній життєвій філософії Лесі Українки. Поетка, публіцистка і політична діячка Леся Українка відіграла важливу роль в історії української культури XIX століття. Народжена у визначній і національно свідомій родині, вона могла впливати на духовний і національний розвиток українців її доби, а також майбутніх поколінь, які мусіли наперед визволитися з духовної неволі, щоб стати вільними громадянами у вільній державі. Незважаючи на важку недугу, на яку поетка хворіла від дитячих літ, вона виявила надзвичайну силу волі і саме в часі недуги написала свої найкращі твори.

У доповіді прелегентка підкреслила, що Леся Українка поєднувала мистецтво слова з глибоким патріотизмом та вірою в успішність боротьби українського народу за державну незалежність, її твори відзначаються високою європейською поетичною культурою, а її поетична майстерність дорівнює найкращим європейським творам.

Наталія Трач талановито віддеклямувала поезію Лесі Українки "Досвітні вогні". Учениця Стефанія Гарднер англійською мовою накреслила постать Лесі Українки. Діти школи українознавства Калина Голл і Стефанія Тершаковець деклямували вірш поетеси "На зеленому горбочку", а недавно прибула з України

*І. Ірина Ракуш — імпрезова референтка 17-го Відділу СУА у Маямі. На стіні портрет Лесі Українки, намальований І. Дзюбинською.
Iryna Rakush. Events chair of UNWLA Branch 17 in Miami. On the wall, a portrait of Lesia Ukrainka by I. Dziubynska.*

Оля Івашкевич — "Слово моє".

На закінчення програми сестри Ганя, Дана і Карина Максимовичі чудово відспівали кілька українських пісень у супроводі гітари Влодка Лотоцького.

Ірина Дзюбинська деклямувала власний вірш у пошану Лесі Українки, який вона написала, малюючи портрет на наше свято. Імпрезова референтка Відділу Ірина Ракуш подякувала всім учасникам свята.

Так закінчилася програма цього добре підготованого і під кожним оглядом вдалого свята Лесі Українки у Маямі. Після програми відбувся обід, яким завідувала господарська референтка Відділу Марія Венгльовська, їй допомагали Люся Венгльовська, Іванка Бліхарська, Єва Лужняк, Анна Ждан та інші союзнянки. Касою завідувала фінансова референтка Відділу Ірина Трач.

17-ий Відділ СУА може записати на своє conto чергову вдалу імпрезу. А їх у нас було чимало. У минулому році, наприклад, Відділ влаштував теж дуже успішну імпрезу для відзначення 70-ліття СУА, яка зібрала численну публіку. Головну доповідь виголосила членка Відділу Лідія Гладка, яка розповіла історію СУА протягом 70 років. З нагоди ювілею Ірина Ракуш влаштувала виставку архіву 17-го Відділу. Були виставлені світлини, грамоти, конвенційні книжки, "Наше Життя", інша документація з діяльності Відділу.

Коли виходимо зі заложення, що основою організації є її відділи і що вони рішають про силу і ріст

організації, то можемо сміло сказати, що 17-ий Відділ СУА у Маямі протягом свого 45-літнього існування додає багато до величі організації.

Відділ виконує всі свої фінансові зобов'язання до Централі повністю і в належний час, має сто відсоткову передплату "Нашого Життя" і є дуже

жертвенний на всі цілі, які визначає Головна Управа СУА. Бере участь у всіх формах допомоги Україні.

Маючі більше таких Відділів, як 17-ий Відділ у Маямі, СУА може відважно глядіти у вічі своєму майбутньому.

Лідія Я. Гладка.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ НА КУБІ

У лютому цього року 50-ий Відділ СУА ім. княгині Ольги в місті Анн Арбор, Міч., відзначив десятиріччя Чорнобильської трагедії, запросивши на доповідь д-ра Євгена Рослицького, голову Ради Онтаріо Конгресу Українців Канади, який вже вкотре відвідує українських дітей, жертв Чорнобиля, що перебувають на лікуванні в таборі Тарара на Кубі. Д-р Рослицький їздить на Кубу з власної ініціативи, кожного разу везучи дітям подарунки, куплені за гроші, зібрані серед українців США та Канади. Коли минулого року ми довідалися від д-ра Рослицького про існування цього табору, наш Відділ вирішив допомогти дітям насамперед українським друкованим словом. Ми передплатили два українські часописи, а крім того вислали комплекти дитячого журналу "Веселка". На жаль, як ми тепер довідалися, ані часописи ані журнали на Кубу не дійшли. Очевидно, допомагати цим дітям можна тільки шляхом особистих подорожей та безпосередніх передач, як це робить д-р Рослицький. Цим разом при підтримці невеликої української громади Анн Арбору, наш Відділ знов зібрав гроші на лікування дітей на Кубі.

Було зворушливо почути від д-ра Рослицького про Різдвяні свята в таборі Тарара, влаштовані українськими дітьми під керівництвом їхньої вчительки, енергійної та національно свідомої Лариси Української. Вдягнені у вишивані сорочки, діти колядували, щедрували, деклямували вірші. Ми розглядали знімки, які привіз д-р Рослицький — мило було дивитися на усміхнені дитячі обличчя, але сум огортав при їхньому вигляді — в одних висохлі ніжки та рученята, в інших спухлі щоки — їм конче потрібна негайна медична допомога. Але інші вже видужують, ось як гуцулочка Марічка або східнячка Валя, мати якої пані Марченко разом з пані Майданською увійшли до комітету, що розподіляє допомогу поміж дітьми і співпрацює з д-ром Рослицьким. Ми раді, що можемо хоч чимось допомогти. Наш Відділ також відгукнувся на заклик Централі взяти участь у Чорнобильській коаліції, метою якої є нагадувати світові про цю нашу — і вселюдську — трагедію.

Ася Гумецька,
пресова референтка.

49-ий ВІДДІЛ СУА ВШАНУВАВ СВОЮ ПАТРОНКУ

У неділю, 11 лютого, членки 49-го Відділу СУА вшанували короткою програмою 72-гі роковини з дня смерті патронки Відділу Ольги Басараб. У каплиці Пречистої Діви Марії Одігітрії отець декан Мар'ян Процик відслужив заупокійну Святу Літургію і Панахиду за душу Ольги і померлих членок 49-го Відділу.

Святкова програма відбулася у просторій залі під каплицею. На головній стіні виднів, прибраний вишиваним рушником, портрет героїні, який давав відчуття її духової присутності на нашому святі. Лідія Стасюк, імпрезова референтка Відділу, привітала голову Округи Північного Нью-Йорку Марту Стасюк,

гостей і членок. По молитві, якою розпочато програму свята, вірш Остапа Грицяя "Пам'яті Ольги Басарабової" відчитала Ярослава Борачок. Потім голова Відділу Уляна Лоза прочитала доповідь "Дитинство Ольги з Левицьких Басараб і роля Союзу Українок у відкритті трагічної смерті Ольги та поширення тих відомостей поза межами тодішньої Польщі". Після доповіді Оксана Салдит відчитала спомин Уляни Любович "У вагоні" з книжки "Розкажу вам про Казахстан". Відспіванням "Боже, вислухай благання" закінчено програму.

Працьовиті господарські референтки запросили учасників свята на каву зі солодким.

Ярослава Борачок.

СВЯТОЧНИЙ ОБІД НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Голова 66-го Відділу СУА Ірена Гладка відкрила імпрезу і нагадала, що наш Відділ традиційно кожного року приготує цей обід, щоб придбати фонди на будову Українського Музею в Нью-Йорку. Вона привітала нашого пароха о. Павла Луніва, голову Управи Музею д-ра Осипа Данка і всіх присутніх та побажала їм смачного обіду. Членка Відділу Лідія Фіцалович прочитала статтю о. Юліана Катрія у "Свободі" з 1 листопада, щоб пригадати всім, яку важливу роль відіграє Музей для українського суспільства. Фінансовою базою кожної організації є членство, тому вона просила, щоб вписуватися в члени Музею, де зберігається наша культурна спадщина. Це вікно у світ, тому нам конечно потрібно репрезентативного музею.

Потім від Управи Музею привітав голову і членство 66-го Відділу СУА д-р Осип Данко, який сам є мешканцем Нью-Гейвену. Він відзначив, що протягом понад десять років 66-ий Відділ СУА щороку влаштовує полуденок в користь Музею, за що Управа, Адміністрація та все членство Музею глибоко вдячні членкам 66-го Відділу, їхнім родинам і зокрема голові Відділу Ірені Гладкій.

Голова Управи Музею привітав та подякував також усім тим громадянам Нью-Гейвену і околиці, які підтримують почин 66-го Відділу і надають моральну й матеріальну допомогу Музеєві, роля якого важлива не тільки для культурного життя української діаспори, але й для Америки і України.

Згадавши про те, що збірка на будівельний фонд

Музею досягла половини потрібної суми, голова Управи поінформував присутніх про конкретні заходи для завершення будівельного проекту. В липні 1995 р. Управа Музею обрала архітекта Юрія Савицького і архітектурну фірму, в якій він є співпартнером, і довірила йому справу виготовлення архітектурних плянів та проведення перебудови будинку на 6-й вулиці в Нью-Йорку на нове, модерне приміщення Музею. Архітект уже опрацьовує пляни зміни зовнішнього вигляду та організації внутрішнього простору, відповідно до функцій і потреб Музею.

Після схвалення архітектурних плянів Управою Музею та затвердження їх міською управою можна буде на весні 1996 р. розпочати перебудову. Згідно з передбаченням архітекта, перебудова може тривати понад один рік.

Управа Музею сподівається, що в другій половині 1997 р. українське громадянство зможе бути свідком і взяти участь у відкритті нового будинку Музею. Як згадано вже, на сьогодні ще далеко не всі потрібні фонди зібрано і тому Управа буде вдячна за кожний більший чи менший даток на будівельний фонд. За переданий з цієї нагоди Лідією Фіцалович чек на 1,000 доларів на будівельний фонд Музею належить їй окрема глибока вдячність і пошана.

На кінець голова І. Гладка подякувала всім союзникам, які помагали приготувати цю імпрезу.

Віра Гусак,
пресова референтка.

З ДІЯЛЬНОСТІ 119-ГО ВІДДІЛУ

Культурно-освітня референтура 119-го Відділу СУА в Йонкерсі користується можливими нагодами, щоб влаштувати цікаві імпрези для ширшого громадянства. Нагоду й тему завжди вміло підшукує культосвітня референтка Люба Сохан, яка тим разом вибрала відеострічку історичного твору Ліни Костенко "Маруся Чурай" у виконанні Львівського Академічного Театру ім. Марії Заньковецької.

Віяло вже осіннім холодом, коли однієї листопадової неділі збиралися наші гості на цікаву імпрезу. Фільм зразу полонив увагу глядачів. Референтка у вступному слові подала деякі дані про творчість Ліни Костенко, яка вибрала постать Марусі Чурай, щоб змалювати її характер на тлі історичних подій боротьби українського народу за свою незалежність. Маруся народилася в Полтаві 1625 року в родині славного козацького старшини. Обдарована поетич-

ними та музикальними здібностями, вона творила пісні на козацькі теми і "коли в похід виходила батава, її піснями плакала Полтава".

Трагедія Марусі, згідно з народною легендою, — в нещасливому коханні Гриця. Було запідозрено, що вона отруїла Гриця, за що й була засуджена на смерть. Гетьман Богдан Хмельницький присуд велів скасувати і Маруся Чурай опинилася на волі. Психічно заламана, подалася до Києва на прощу, але розради не знайшла. Повернувшись у Полтаву, померла у відносно молодому віці.

Роман написаний чудово, а п'єса, виконана артистами названого театру, не дозволяє ні на хвилину відвернути увагу від екрану. Заохочуємо інші відділи висвітлити цей фільм.

Ольга Руденська,
пресова референтка.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

1-ий ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Річні загальні збори 1-го Відділу СУА в Нью-Йорку відбулися 26 листопада 1995 року. Головою зборів вибрано Ганну Серант, секретаркою — Стефанію Семущак.

Управу на 1995 рік вибрано в такому складі: голова — Лідія Маґун, заступниця голови — Стефанія Гуменюк, протоколярна секретарка — Стефанія Семущак, кореспонденційна секретарка — Ганна Серант, скарбничка — Стефанія Гуменюк.

Референтки: організаційні — Дарія Чижик, Анна Юрків, культурно-освітні — Іванна Мачай, Наталія Мітрінга, імпрезові — Дарія Мудра, Люба Ярема, Ірена Старосольська, суспільної опіки — Соня Вацик, Єва Гарайда, пресові — Соня Костюк, Маріянна Задоянна, виховна — Марія Федірко, мистецько-музейні — Анна Натина, Віра Шуль, зв'язків — Мирослава Мандзюк, господарські — Євдокія Криль, Оля Кузьмин, Анна Куснірчук, Марія Касіян, Параскевія Сирко, фестивалю — Катруся Палуга, Параскевія Сусь, стипендійна — Стефанія Гнатченко.

Контрольна комісія: голова — Леся Гой, членки — Люба Дармограй, Марія Мотиль, Мирослава Федюк, Євгенія Вацук.

Софія Костюк,
пресова референтка

64-ий ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

10 грудня 1995 р. відбулися річні збори Відділу, якими провела як голова Христя Навроцька, протоколувала — Дарія Костів. Окружну Управу репрезентувала Стефанія Косович.

Вибрано Управу в такому складі: Ніна Самокіш — голова, Дарія Костів — заступниця голови, Любомира Артимішин — секретарка, Володимира Івануса — скарбничка, Софія Салдан — фінансова секретарка.

Референтки: організаційні — Любов Раковська і Василина Дмитрик, культурно-освітні — Уляна Старосольська, Наталія Соневецька, мистецька — Любомира Артимішин, музейна — Оксана Кузишин, пресова — Христя Навроцька, імпрезова — Любов Прокоп, суспільної опіки — Ярослава Рубель і Галина Цігаш, господарська — Євгенія Корчинська.

Контрольна комісія: Наталія Білоус — голова, Оксана Щурова — заступниця, Ярослава Геруляк — член.

Христя Навроцька,
пресова референтка.

89-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В КЕРГОНКСОНІ

Річні загальні збори 89-го Відділу СУА ім. Лесі Українки в Кергонксоні, Н.-Й., відбулися 28 грудня 1995 р. Головою зборів була Євгенія Рубчак, секретаркою — Стефанія Барановська. Окружну Управу репрезентувала її голова Надія Савчук.

Управу на 1996 рік вибрано в такому складі: Анна Слободян — голова і референтка зв'язків, Зеновія Ковальська — заступниця голови, Зеновія Гулей (заступниця Ольга Равлюк) — протоколярна секретарка, Стефанія Барановська — кореспонденційна секретарка, Агнес Хоманчук — скарбничка.

Референтки: Осипа Дудинська — організаційна, Людмила Волянська — культурно-освітня, Меланія Кокорудз — суспільної опіки, Анна Вербовська — імпрезова, Ольга Денисенко — пресова, Євгенія Рубчак — музейно-мистецька, Емілія Реннер — стипендійна, Сильвія Кузів, Льоля Савеська — господарські, Лідія Яців — виховна і зв'язків зі СФУЖО.

Контрольна комісія: Стефанія Барановська — голова, Ярослава Крижановська, Дарія Хухра — членки.

Осипа Дудинська і Ольга Бодлак — відповідальні за повідомлення про сходини.

Ольга Денисенко,
пресова референтка.

47-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У РОЧЕСТЕРІ

Загальні збори 47-го Відділу СУА ім. Лесі Українки у Рочестері, Нью-Йорк, відбулися в неділю, 4 лютого. Зборами керувала президія, до якої ввійшли: голова — Іванна Мартинець, секретарка — Тетяна Шутер. До президії також запрошено мгр Анастасію Смеречинську, почесну членку нашого Відділу. Окружну Управу репрезентувала її голова Марта Стасюк, що прибула з Баффало.

До нової управи ввійшли: голова — Марія Лілак, заступниця голови — Тетяна Шутер, протоколярна секретарка — Ірина Михайлюк, кореспонденційна секретарка — Ірина Руснак, скарбничка — Марія Джус.

Референтки: фінансова — Марія Костів, пресова Аріянда Бах, музейно-мистецька Іванна Мартинець, перша заступниця — Люба Юомбчевська, стипендійна — Анна Чорнобіль, суспільної опіки — Катря Лялька (пачки), Галина Павлічко ("бабусі"), Ірина Семанюк, Анна Єйна, Ірина Гафткович (відвідання хворих), господарські — Анна Сохацька, Марія Сиплива, Фенні Надяк, зв'язків — Марія Лецишин, вільні членки — Ольга Нарівна, Ольга Червінська, Катерина Лялюк.

Контрольна комісія: голова — Марія Крамарчук, членки — Ірина Шмігель, Тамара Гривнак, Наталія Гуран, Катерина Щур.

Аріянда Бах,
пресова референтка.

63-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. СОФІЇ РУСОВОЇ В ДІТРОЙТІ

Загальні збори 63-го Відділу СУА ім. Софії Русової в Дітройті відбулися 27 січня ц. р. Окружну Управу репрезентувала третя заступниця голови Дарія Конюх. Головою зборів вибрано Ірину Іваницьку, секретаркою — Ярославу Казанівську.

Управу Відділу на 1996 рік перевибрано з незначними змінами з попереднього року: голова — Ольга Гриньків, перша заступниця голови — Ольга Гищак, друга заступниця — Ірина Іваницька, скарбничка — Теодора Блажкевич, протоколярна секретарка — Ольга Процик, кореспонденційна секретарка — Євгенія Муштук.

Референтки: культурно-освітня — Василина Гординська, організаційна — Олена Гевко, пресова — Ксеня Антипів, суспільної опіки — Марія Готра, господарська — Тереса Сливка, вільна членка — Богдана Андрушків.

Контрольна комісія: голова — Марія Цісарук, членки — Ростислава Чубата, Євгенія Муштук.

Ксеня Антипів,
пресова референтка.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Управа і членки 86-го Відділу Союзу Українок Америки в Ньюарку склали **500.00 дол.** для уфундування двох сторінок "Нашого Життя".

Членки 93-го Відділу Союзу Українок Америки в Гартфордї, Конн., склали **250.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

З нагоди XXIV Конвенції Союзу Українок Америки **Округа Нова Англія** складає **200.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

В пам'ять **бл. п. Івана Волошина**, батька нашої членки Валентини Когут, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині покійного висловлюємо наші щирі співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу СУА в Гартфордї, Конн.

У світлу пам'ять **бл. п. м'гра Еміліяна Басюка** складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Міра Ганкевич.

У пам'ять найдорожчих незабутніх рідних з **родини Квасів-Модрицьких** замість нев'янучих вінків на їхні могили в Україні складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 89-ий Відділ СУА.

В. М. Квас.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **бл. п. Оксани Купчинської-Скуб'як**, доньки членки 22-го Відділу СУА в Чикаго Катерини Скуб'як, складаємо **90.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". В тому числі: **25.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА; **20.00 дол.** — Ольга Крихтяк; **по 10.00 дол.** — Ліна Басюк, Надія Дзидзан, Ольга Мартинюк, Софія Залуцька; **5.00 дол.** — Євстахія Струтинська. Опечаленій родині висловлюємо наші щирі співчуття.

22-ий Відділ СУА в Чикаго.

У пам'ять **бл. п. Марії Семків**, довголітньої членки 22-го Відділу СУА в Чикаго, колишньої голови Окружної Управи, складаємо **215.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". В тому числі: **25.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА; **по 20.00 дол.** — Ліна Басюк, Галя Янчишин, Дарія Менцінська, Соня і Роман Мартинюки; **по 10.00 дол.** — Іванна Городиська, Стефанія Форович, Ольга Люшняк, Ірина Мрищук, Люся Самбірська, Євстахія Струтинська, Софія Залуцька; **по 5.00 дол.** — Валя Цурковська, Зіна Дичій, Анна Слободян. Чоловікові Петрові і дочці Марті з родинною висловлюємо глибокі співчуття.

22-ий Відділ СУА в Чикаго.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олени Бойко**, мами членки 29-го Відділу СУА Марії Боднарук, складаємо

25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині пересилаємо слова найглибшого співчуття.

29-ий Відділ СУА в Чикаго.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Вікторії Кліш**, мами членки 29-го Відділу СУА Ірени Кліш, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо глибоке співчуття.

29-ий Відділ СУА в Чикаго.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Зеновії Лобур**, мами нашої членки Марти Стадник, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

29-ий Відділ СУА в Чикаго.

У світлу пам'ять **бл. п. Еміліяна Басюка**, чоловіка членки Управи 22-го Відділу СУА в Чикаго Ліни Басюк, складаємо **610.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". В тому числі: **150.00 дол.** — Ліна Басюк, з пожертв; **30.00 дол.** — Марія і Юліан Малецькі; **по 25.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА, Ольга Мартинюк, Оксана Мельник, Ірина Попович, Люба Шеремета; **по 20.00 дол.** — Текля Дмитраш, Галя Янчишин, Ярослава Казанівська, Анна Марчук, Дарія Мецінська, Олена Харкевич, Люся Самбірська, Соня Залуцька; **15.00 дол.** — Ярослава Іванишин; **по 10.00 дол.** — Валя Цурковська, Зіна Дичій, Анна Дячун-Слободян, Ольга Гаврилюк, Іванна Городиська, Ольга Люшняк, Ірина Мицик, Валя Хома, Ярослава Фаріон, Стефанія Форович, Мирослава Шевчик, Марія Турчин; **по 5.00 дол.** — Наталія Мартинюк, Анізія Струць. Дружині і родині висловлюємо щирі співчуття.

22-ий Відділ СУА, Чикаго

В першу болючу річницю смерти чоловіка і батька **Володимира Барана**, дружина Анна і дочка Оксана складають через 1-ий Відділ СУА **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Д-р Борис і Марта Шмігалі з Рочестеру, Н.-Й., складають **300.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" через 47-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки в Рочестер, Н.-Й.

Щиро дякуємо.

СПРОСТУВАННЯ

У вістку про появу книжки Марти Богачевської-Хом'як "Білим по білому" (січень, стор. 14) вкралися дві помилки. Праця побудована на досі невикористаному матеріалі, а не, як подано, на використаних архівах, і не намагається представити половинчасту історію України, а навпаки, спростувати цю половинчасту історію, у котрій відсутні жінки,

включенням жіночого досвіду у громадських організаціях у загальний огляд історії України. В цьому — головна заслуга цієї праці, яка намагається почати заповнювати найбільшу білу пляму історії України, а саме: відсутність жінок в описах її історії.

Автором вістки не є автор книги.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ ВІД 1 ДО 31 СІЧНЯ 1996 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд ім. Осипа і Мони Войтовичів **1,000.00 дол.** зложили Осип і Мона Войтовичі.

У світлу пам'ять **бл. п. Стефанії Повалячек** на Меморіальний Фонд ім. Олени Вірщук-Савицької складають: **200.00 дол.** — д-р Володимир і Марія Вірщуки, **100.00 дол.** — д-р Богдан і Ореста Ткачуки, **50.00 дол.** — Ірена Вірщук.

ДАТКИ

500.00 дол. — Степан та Іванна Рожанковські (Фонд Холодного);

400.00 дол. — Богдан Хонюк;

по 100.00 дол. — Мирослав Солчаник, 10-ий Відділ СУА, Володимир і Наталія Стащишини, Роман Іваницький, Ірена Пітула, Олександра Воробкевич, Іван Гарбера;

по 50.00 дол. — Стефан Гук, Іван та Вірджинія Пелехи, Юрій та Оленка Добчанські, Ярослав та Катруся Червоняки, д-р Мирон і Алозія Сатурські, Гедвід Черевко;

по 40.00 дол. — Михайло Бошно, Анна Шапіро, Марія Погаза;

31.00 дол. — Гарасим Маковський;

30.00 дол. — Михайло Соф'як;

по 25.00 дол. — Ірена Остап'юк, Борис і Тетяна О. Карпенки, Іван Лесько, Володимира Теслюк, Ярослав та Марія Кіцюки, Марія Стефанишин, Стефан Романко, Олег і Тетяна Склековичі, Віра Левицька, Ярослав Пришляк, Павло Німець, Іван Жук;

20.00 дол. — Осип Войтович, Володимир Груцин, Микола і Анастасія Хом'яки, Наталія Мітрінга, Олександр Недонгода, Праксида Сусь, Ярослав та Іванна Пенкальські, Manog Junior College, Ігор Шевчук;

15.00 дол. — Марта Крамарчук;

по 10.00 дол. — Галина Гомзяк, Григорій Мельник, Льоля Савецька, Василь Яремішин, Ярослав Волощук, Оксана Волчук, Павлина Корлятович, Орест Дутка, Софія Лонишин, Марія Світій, Марія Храплива, Іванна Галапац;

5.00 дол. — Євгенія М. Цимбала, Тетяна Молрінг.

З нагоди 80-ліття сестри **Стефанії Цегельської** жертвують **100.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку.

Ірина Кашубинська.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

по 1,000.00 дол. — Левко і Галина Майстренки, Іван Івахів, д-р Павло та Ірена Джулі, Іван та Софія Головки, Роман та Галина Поритки, Степан та Лідія Бойки, Микола

Михайло Триндовський, Богдан Олесь, Орест та Дарія Темницькі;

320.00 дол. — Ірена Горинська;

по 100.00 дол. — д-р Роман Слиж, Юрій Качмарський, Марта Перейма, Юрій і Оксана Сосенки, Мирон Болюх, Михайло Височанський, Григорій Онуфрив, Мирослав і Зеновія Кулиничі, Роберт та Ірена Джонсони, Олег Склекович, Іван Лісікевич, Дарія Сапієнза, Стефанія Кобилецька;

50.00 дол. — Іван Саврук, Любомир Колтунюк, Павло Шандрук, Анна Марчиха, Юрій та Оксана Храневичі, W.C. Stith, д-р Марта Федорко, Ігор і Стефанія Королі, Ярослав і Данута Волосенки;

35.00 дол. — Мирослав і Любов Роговські;

30.00 дол. — Василь і Марія Панчаки;

по 25.00 дол. — Віра Моллс, Галина Гомзяк, Христина Масюк, Ірина Сташків, Ольга Палидович, Михайло Свинчук, Богдан Левицький, Олена Морозевич, Лідія Боднар-Балагутрак, Стефанія Обушак, Jean Pierre & Viruta Car, Ярослав Степанків, Марія Сохор;

по 20.00 дол. — Софія Шашкевич, Михайло Тренза, Семен Газяк, Ольга Вишневецька;

15.00 дол. — Володимир Дзівак;

по 10.00 дол. — Катерина Белгаус, Юрій Фізер, Емілія Вох, Анастасія Жилава, Петро і Ольга Гурські, Льогин Т. Ясінський, Іван Купіна;

5.00 дол. — Stacy Maxwell.

Пересилаємо даток на Будівельний Фонд в сумі **1,400.00 дол.** з нагоди 24-ої Конвенції СУА, що відбудеться в травні 1996 р. Наш Відділ є далеко віддалений і маленький — для нас це була велика праця і ми дуже горді, що можемо переслати даток до Музею.

3-ій Відділ СУА в Фініксі, Арізона.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять чоловіка **бл. п. д-ра Іллі Андрусяка** складаю **1,000.00 дол.** до "Клубу Тисячників" на Будівельний Фонд УМ.

Марія Андрусяк.

У цьому річницю смерті мого незабутнього чоловіка **бл. п. мгра Івана Базарка** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ в Нью-Йорку.

Наталія Базарко.

Замість квітів на свіжу могилу незабутньої і дорогої **св. п. Стефанії Повалячек** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Дарія і Теодосій Самотулки.

В пам'ять покійного інж. **бл. п. Лева Яцкевича** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Дарія Коструб'як.

У світлу пам'ять **бл. п. Стефанії Повалячек** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Наталія Кравчук.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Степана Павлинського**, товариша з шкільної лавки і приятеля родини, складаємо **100.00 дол.** на Український Музей, а дружині Уляні з родиною висловлюємо щире співчуття.

Любомир, Олег і Ростислав Ратичі з родинами.

В пам'ять **бл. п. Богдана Сілеського** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Стефанія Бабій.

У світлу пам'ять дорогого і незабутнього чоловіка **бл. п. Ярослава Стасюка**, який відійшов від нас трагічно у вічність 6 серпня 1977 р., складає **200.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ через 64-ий Відділ СУА.

-Ярослава Стасюк.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Софії Раковської** складаємо **20.00 дол.** через 64-ий Відділ СУА на потреби УМ.
Наталія і Михайло Білоуси.

МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У світлу пам'ять моїх приятельок, які відійшли у вічність, **Віри Я., Оксани Б., Марійки Д. і Дарії Д.** складаю **25.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Софія Барусевич.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Володимира Гусара** складаю **25.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля. Дружині Ксені, синові д-рові Володимирові, сестрі Марії з чоловіком Стефаном висловлюю щире співчуття.

Іванна Шкарупа.

Замість квітів на свіжу могилу моєї приятельки з дитячих літ **бл. п. Іванни Ліщинської** складаю **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля, а родині висловлюю щире співчуття.

Оксана Омецінська.

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра прав Мирослава Ключаса**, який помер 12 вересня 1995 року, зложили на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля: **200.00 дол.** — Гандзя і Юрій Мицаки; **120.00 дол.** — Ліда й Іван Ткачі; **по 100.00 дол.** — Теодозія і Зиновій Савицькі, Михайло Ключас, Рома і Олександр Ключаси, Еміль й Ірена Ключаси; **75.00 дол.** — Лариса й Юрій Базарки, Мирося і Тиміш Ганкевичі; **по 50.00 дол.** — Юрій Савицький, Михайлина Москва; **40.00 дол.** — Ореста і Святослав Менцінські; **по 10.00 дол.** — Марія і Роман Костирки, Анна Янова, Марія Деліга. **Разом 965.00 дол.**

ЖЕРТВОДАВЦІ

Ілько Гомзяк — Чикаго, Іл.	дол.
89-ий і 95-ий Відділи СУА в Кергонксоні, Н.-Й.	400.00
70-ий Відділ СУА в Пассейку, Н.-Дж., на машину для дитячого шпиталю в Трускавці	400.00
	150.00

North Bush United Methodist Church in Johnstown, N.Y.	150.00
93-ий Відділ СУА в Гартфорді, Кт., в 10-ту річницю Чорнобильської катастрофи	250.00
Маруся Бек, Стерлінг Гайтс, Мі, з нагоди 70-ліття СУА, уродинний дарунок	100.00

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

22 жовтня 1995 р. 49-ий Відділ СУА, а головню господарська референтура, організували обід на допомогу **сиротам в Україні**. В часі обіду відбулася також продаж квіток на льосування вишиваної подушки, яку на ту ціль пожертвувала членка нашого Відділу Мирослава Райца. Баффалівська громада на заклик нашого Відділу в церковному бюлетені численно прибула на обід і допомогла зібрати суму **500.00 доларів**. За це ми всім щиро дякуємо.
49-ий Відділ СУА в Баффало, Н.-Й.

51-ий Відділ СУА у Віскансині — допомога для Боснії, Хорватії	50.00 дол.
Ольга і Богдан Козаки, Норт Порт, Фл.	100.00 дол.
93-ий Відділ СУА в Гартфорді, Кт. — для сиріт в Україні	250.00 дол.

В пам'ять **бл. п. інж. Лева Яцкевича** складає **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА

Станіслав Берегулька.

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

89-ий Відділ в Кергонксоні, Н.-Й.	110.00 дол.
Лідія і Василь Філоновичі, Міннеаполіс, Мн. — "Бабусі" в Україні.	250.00 дол.
Софія М. Темницька, Кліфтон, Н.-Дж., "Бабуся" в Україні	50.00 дол.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Лідія Черник,
референтка Суспільної
опіки СУА.

Анна Рак,
скарбничка Суспільної
опіки СУА.

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

БЕРЕЗЕНЬ ІДЕ

Ілюстрація М. Левицького

Березень іде,
Провесну веде,
Шепче вітер поміж віти:
"Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?"

"Вітрику, привіт!
Дивимось на світ
У віконечко, крізь шибку,
Чи, бува, весни не видно
Десь там край воріт".

Березень іде,
Сонечко веде,
У віконце сонце світить:
"Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?"

"Сонечку, привіт!
Дивимось на світ,
Пісеньку собі співаєм,
Про ту квіточку під гаєм —
Перший первоцвіт".

Тане — тане сніг,
Річкою побіг —
Вже дихнуть вільніше груди,
Більше вже нудьги не буде,
А веселий сміх!

БОРИС ГРІНЧЕНКО

ЛАСТІВКА

Ти знов защебетала
У мене під вікном,
Із вирію вернувшись,
Клопочешся гніздом.

А там же вічне літо,
Цвіте, як Божий рай, —
Чого ж вернулась знову
Ти в мій журливий край?

— Хоч літо там і сяє, —
Любіше тут мені:
Така квітчасто-пишна
Вкраїна по весні.

Така квітчасто-люба,
Що в тім краю-раю
Все бачу я хатинку,
Де це гніздечко в'ю.

(УРИВОК З ПОВІСТІ "КНЯГИНЯ")

Село!.. О, скільки споминів любих та чарівних розбуджується в моїм старім серці при тім сердечнім слові! Село!..

І от стоїть передо мною наша бідна, стара, біла хата, з потемнілою солом'яною стріхою і чорним димарем, а біля хати на причілку яблунька з червоними яблуками, а довкола неї квітник, улюбленець незабутої моєї сестри, моєї няньки терпеливої, ніжної; біля воріт стоїть стара, крислата верба, а за вербою клуня, а за клунею по косогору піде вже сад.

Та який сад! Густиий, темний, тихий — що й казати: другого такого на всім світі немає! А за садом левада, а за левадою долина, а в долині потічок тихий, ледве дзюрчить; верби та калина оточили його, а темнозелені лопухи широколисті обкутали його.

В цім потічку, під навислими лопухами, купається білявий, опецькуватий хлопчик; викупавшись, перебігає він через долину та через леваду, вбігає в тінистий сад, падає під першою грушею або яблунею і засипляє здоровим, безжурним сном.

Пробудившись, він дивиться на протилежну гору, дивиться, дивиться і питається сам себе: "А що там за горою? Там мусять бути залізні стовпи, що підпирають небо. А що якби піти та подивитися, як там вони його підпирають?" Піду та подивлюся, аджеж то недалеко".

Встав і, не надумуючись, пішов через долину та леваду просто на гору. І от вийшов він за село, минув царину, перейшов з півверстви полем, а на полі стоїть висока, чорна могила. Він видряпався на могилу, щоб звідтіль подивитися, чи далеко ще до тих залізних стовпів.

Стоїть хлопчина на могилі і дивиться на всі сторони: і по той бік село і по цей бік село, а там із-за темних садів визирає церква з трьома банями, покрита білою бляхою.

Хлопчик задумався. "Ні, — думає він, — сьогодні вже пізно, не дійду до тих залізних стовпів, нехай завтра з Катрею. Вона пожене до череди корови, а я піду до тих залізних стовпів".

І він скотився клубком з могили, встав на ноги і пішов, не оглядаючись, до чужого села. На щастя, його зустріли чумаки і, зупинивши, спитали:

— А куди ти мандруєш, парубче?

— Додому.

— А де ж твоя домівка, небораче?

— В Кирилівці.

— Та чого ж ти йдеш у Моринці?

— Я не в Моринці, я в Кирилівку йду.

— А коли в Кирилівку, так сідай на мою мажу, товаришу: ми тебе доведемо додому.

Посадили його на скриньку, що буває на переді чумацького воза, і дали йому в руки батіг; він поганяє собі воли, безжурний, мов би нічого не трапилось. Під'їжджаючи до села, побачив він на протилежній горі свою хату і закривав весело:

— Онде, онде наша хата!

— А коли ти вже бачиш свою хату, — сказав хазяїн воза, — то й іди з Богом!

Він зсадив хлопчину з воза, спустив його на землю і, звернувшись до товаришів, сказав:

— Нехай іде собі з Богом!

— Нехай іде собі з Богом! — промовили чумаки, і хлопець побіг собі з Богом в село.

СВІТЛАНА КУЗЬМЕНКО

МОЖЛИВА НЕМОЖЛИВІСТЬ

В дільниці міста, де комп'ютер справний,
Людей перетворив на автомат,
Де рух і шум нестримно неугавний,
Прохожі зачудовано стоять.

Дивуючись, немов маленькі діти.
А дивина була зовсім проста:
Синенький пролісок до соняшного світу,
З-під снігу, між камінням проростає.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Параня Стетків, з дому Годжак, народилася 18 лютого 1899 року в селі Котузові. Мала трьох сестер і трьох братів. У 1915 році приїхала до Америки до брата Степана, що мешкав у Сиракюзах, Нью-Йорк. Згодом переїхала до Дітройту.

У червні 1927 року Параня вийшла заміж за Т. Стетківа. Подружжя мало двоє дітей — сина Омеляна і дочку Нусю.

Ставши членкою 5-го Відділу СУА, Параня Стетків активно включилася у громадську працю як свого Відділу, так й інших українських організацій, щедро жертвувала на потреби церкви, школи.

Покійна залишила у смутку сина з жінкою, дочку з чоловіком і троє внуків.

Емілія Ониськів,
голова 5-го Відділу СУА.

З сумом доводиться прощати наших подруг, які, на жаль, щораз частіше відходять від нас назавжди. Довголітню і заслужену членку 22-го Відділу **Марію Семків** Господь покликав до себе 7 грудня 1995 року.

Марія Коблянська народилася в селі Зарайське біля Самбора в 1914 р., де родина проживала на власному розлогіму хуторі Присташі. Маючи три роки, втратила маму. Батько одружився вдруге. Її прибрана мама дбайливо і з добротою заопікувалася дівчинкою і її рідними. Шкільні роки провела в Самборі, де закінчила учительський семі-

нар. Тому що польська влада не радо дозволяла українській учительці працювати серед свого довкілля, Марія зайнялася вихованням дошкільної дітвори — спочатку в Самбірщині, опісля в сусідньому повіті Рудки. Там пізнала свого майбутнього чоловіка Петра Семківа, який працював головним книговодом у повітовому Союзі Кооператив. Не довго тривало щастя молодого подружжя: вибух Другої світової війни, постійне нищення провідних верств українського народу, чергові зміни окупантів, наступ Червоної армії — все це примусило родину Семківих з малою донькою Мартою виїхати на захід.

По довгих скитаннях по Словаччині, Австрії опинилася Марія з ріднею в українському переселенчому таборі Байройт. Там важко захворіла і по двох складних операціях і майже піврічному перебуванні в шпиталі поволі прийшла до здоров'я. Згодом переїхала з ріднею до табору в Регенсбургу, де й залишилися до його остаточного розв'язання американською владою в 1949 р., а тоді виїхали до Америки.

Поселилися в Чикаго, де Марія, крім заробітної праці, згідно із своєю суспільно-патріотичною настановою, зразу увійшла в активне громадське життя. Як членка 22-го Відділу СУА впродовж багатьох років працювала на різних постах: була головою, згодом виконувала функції пресової референтки, скарбнички, референтки суспільної опіки, була тричі головою Чикагської Округи СУА. Маючи гарний голос, належала до хору "Славута" і радо виступала з ним на різних імпрезах. Активно працювала як член чикагського УККА, де в свій час була однією із заступників

На жаль, затяжна недуга поступово підкошувала її сили, та все ж таки при допомозі свого відданого друга Петра Марія намагалася активно трудитися, приходила на сходи, збірні імпрези, цікавилася життям Відділу і громади. Відійшла 7 грудня, залишивши по собі добру пам'ять взірцевої членки-патріотки, щиро відданої ідеалам СУА, шляхетної і віруючої людини, яка мужньо сприймала удари долі до останку своєї життєвої дороги. Хай ласкавий Господь наділить її заслуженою нагородою!

Мирослава Шевчик,
пресова референтка 22-го Відділу.

24 вересня 1995 р. відійшла у вічність членка 64-го Відділу СУА **бл. п. Ярослава з Герасимович Лущпинська-Яросевич**. Народилася вона 21 липня 1910 р. на Буковині. Вчилася в гімназії "Рідної Школи" у Львові. В тому часі була активною членкою Пласту в юнацтві, згодом у старшопластунстві в курені "Санітарки", в США в курені "Ті, що греблі рвуть". Студіювала в Ягайлонському університеті в Кракові, де здобула ступінь магістра. Опісля працювала вчителькою гімназії в Коломії, де вийшла заміж за правника Мирона Лущпинського, який помер в Нью-Йорку. В Америці Ярослава працювала медичним мікробіологом і керівником лабораторії в шпиталі.

Ідучи слідами своєї матері, яка була активною членкою 64-го Відділу, вступила до нього і була його дисциплінованою членкою. Підтримувала фінансово СУА, Український Музей, в якому теж виконувала працю добровольця, поки недуга не дозволила їй виходити з дому. Після смерті першого чоловіка вийшла вдруге заміж за інж. Анатолія Ярославича. Але теж повдовіла. Була щедрою на громадські цілі і залишила у спадку пожертву на Український Музей і Пласт.

До кінця свого життя помагала потребуєчим друзям в Україні. Любила мистецтво і музику. Вчилася гри на фортепіані у Дарії Старосольської і майже до кінця свого життя любила грати. Любила красу природи і людей.

Нехай добра пам'ять про покійну залишиться у наших серцях!

Христя Навроцька,
пресова референтка.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Тритяк — 1-ша заступниця голови
Наталія Даниленко — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як — 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Іванна Ганкевич — протоколярна секретарка
Варка Бачинська — кореспонденційна секретарка
Рома Шуган — скарбничка
Таїсса Турянська — фінансова секретарка
Лідія Білоус — вільний член
Софія Геврик — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Люба Фірчук — музейно-мистецька
Ірена С. Олексюк — виховна
Лідія Черник — суспільної опіки
Люба Біловшук — стипендій
Ярослава Рубель — пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Колодчин — Дітройт
Оксана Фаріон — Філадельфія
Надія Савчук — Нью-Йорк
Марта Стасюк — Північний Нью-Йорк
Ярослава Мулик — Нью Джерзі
Іванна Шкарупа — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Люба Кінах — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк
Марія Наваринська — зв'язків далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич — голова
Марія Томоруг — член
Розалія Полчі — член
Марія Дорожинська — заступниця
Лідія Фіцалович — заступниця

Ольга Рибаків — парламентаристка

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадніченко — редактор англомовної частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak — 1st Vice President
Natalia Danylenko — 2nd Vice President
Martha Bohachevsky Chomiak — 3rd Vice President
Iryna Kurowyckyj — 4th Vice President
Iwanna Hankewycz — Recording Secretary
Barbara Bachynsky — Corresponding Secretary
Roma Shuhan — Treasurer
Taissa Turiansky — Financial Secretary
Lydia Bilous — Member-at-Large
Sophia Hewryk — Member-at-Large

CHAIRS

Luba Firchuk — Art/Museum
Irena S. Oleksiuk — Education
Lidia Czernyk — Social Welfare
Luba Bilowchtchuk — Scholarship
Jaroslawa Rubel — Student Sponsorship Program
Press

REGIONAL COUNCILS

Lidia Kolodchin — Detroit
Oxana Farion — Philadelphia
Nadia Sawczuk — New York City
Martha Stasiuk — New York - North
Jaroslawa Mulyk — New Jersey
Iwanna Shkarupa — Ohio
Anastazia Charysh — Chicago
Luba Kinach — New England
Theodosia Kushnir — New York - South
Maria Navarynska — Liaison
Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Ivanna Ratyck — Chair
Maria Tomorrow — Member
Rosalie Polche — Member
Maria Dorozynsky — Alt Member
Lidia Ficalowych — Alt Member

Olha Rybakiw — Parliamentarian

Irena Chaban — Editor-in-Chief "Our Life"
Tamara Stadnychenko — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омеляна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchtchuk**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947

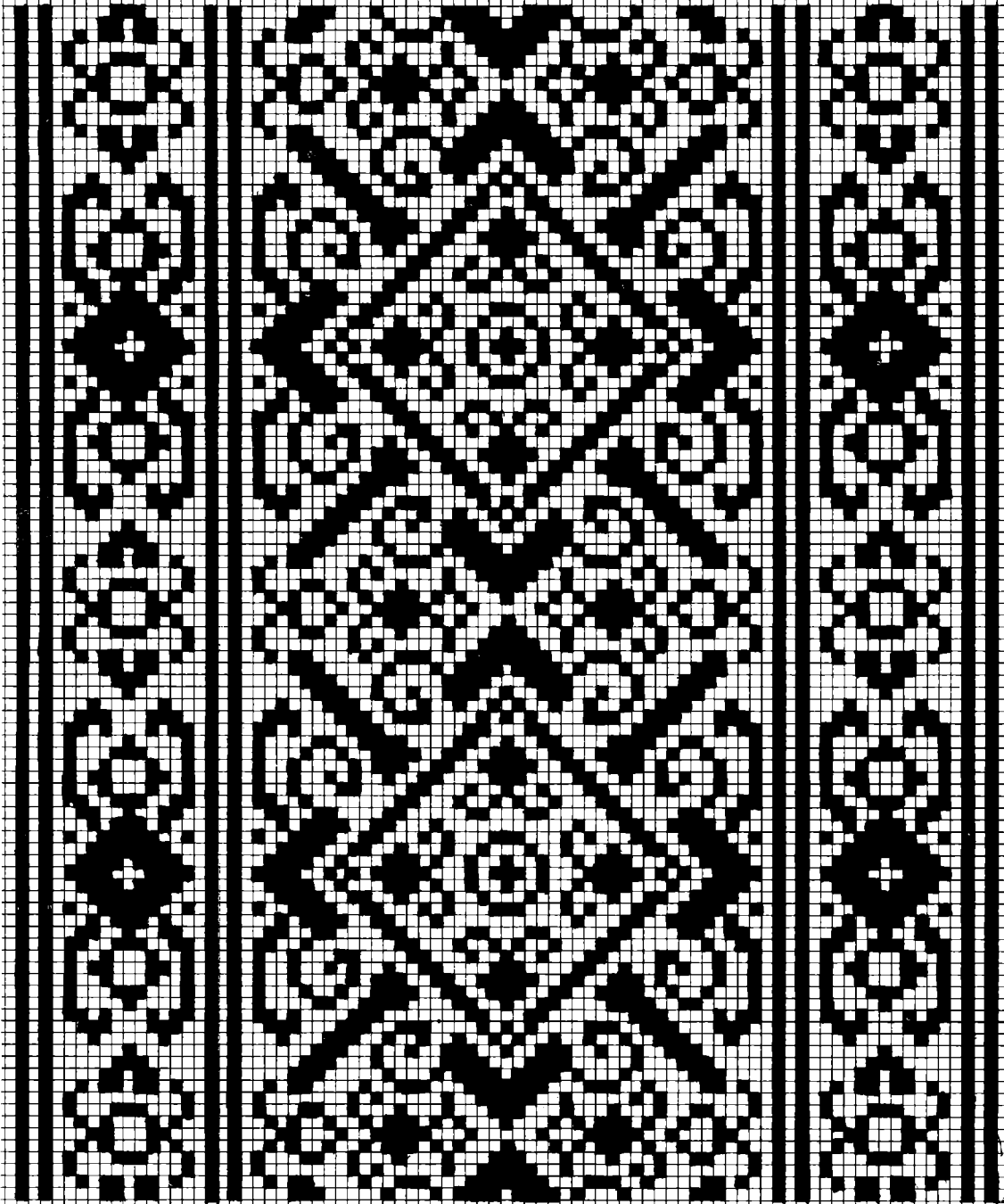
ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London W24HG, England

АВСТРАЛІЯ: Postup Ukrainian Cooperative Trading Society Limited, 928 Mount Alexander Rd., Essendon, 3040, Australia

MONTGOMERY ST
ERSEY CITY NJ 07303

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Взір зі збірки Ірини Сенюк. Альбом взорів І. Сенюк (12 карток), виданий Союзом Українок Америки, можна придбати в канцелярії США. Ціна 1 прим. 6 доларів.

Pattern from the collection of Iryna Senyk. An album of patterns by Ms. Senyk (12 selections) has been published by the UNWLA and is available at the UNWLA office at 108 Second Avenue, New York, NY 10003. Price \$6.00.